

EIROPAS SAVIENĪBA

EIROPAS PARLAMENTS

PADOME

**Briselē, 2024. gada 14. maijā
(OR. en)**

**2016/0223(COD)
LEX 2341**

**PE-CONS 70/1/23
REV 1**

**ASILE 120
CODEC 2257**

**EIROPAS PARLAMENTA UN PADOMES REGULA PAR STANDARTIEM
ATTIECĪBĀ UZ TREŠO VALSTU VALSTSPIEDERĪGO VAI BEZVALSTNIEKU
KVALIFICĒŠANU PAR STARPTAUTISKĀS AIZSARDZĪBAS SAŅĒMĒJIEM,
VIENOTU STATUSU BĒGLIEM VAI PERSONĀM, KAM IR TIESĪBAS UZ
ALTERNATĪVO AIZSARDZĪBU, UN PIEŠĶIRTĀS AIZSARDZĪBAS SATURU,
AR KO GROZA PADOMES DIREKTĪVU 2003/109/EK UN ATCEĻ
EIROPAS PARLAMENTA UN PADOMES DIREKTĪVU 2011/95/ES**

**EIROPAS PARLAMENTA UN PADOMES
REGULA (ES) 2024/...**

(2024. gada 14. maijs)

**par standartiem attiecībā uz trešo valstu valstspiederīgo vai bezvalstnieku kvalificēšanu
par starptautiskās aizsardzības saņēmējiem, vienotu statusu bēgļiem vai personām,
kam ir tiesības uz alternatīvo aizsardzību, un piešķirtās aizsardzības saturu,
ar ko groza Padomes Direktīvu 2003/109/EK
un atceļ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu 2011/95/ES**

EIROPAS PARLAMENTS UN EIROPAS SAVIENĪBAS PADOME,

ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienības darbību un jo īpaši tā 78. panta 2. punkta a) un
b) apakšpunktu un 79. panta 2. punkta a) apakšpunktu,

ņemot vērā Eiropas Komisijas priekšlikumu,

ņemot vērā Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejas atzinumu¹,

ņemot vērā Reģionu komitejas atzinumu²,

saskaņā ar parasto likumdošanas procedūru³,

¹ OV C 75, 10.3.2017., 97.lpp.

² OV C 207, 30.6.2017., 67.lpp.

³ Eiropas Parlamenta 2024. gada 10. aprīļa nostāja (*Oficiālajā Vēstnesī* vēl nav publicēta) un Padomes 2024. gada 14. maija lēmums.

tā kā:

- (1) Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvā 2011/95/ES⁴ ir veiktas vairākas būtiskas izmaiņas. Lai nodrošinātu patvēruma piešķiršanas lēmumu un starptautiskās aizsardzības satura saskaņošanu un lielāku konvergenci un tādējādi mazinātu stimulus pārvietoties Savienības teritorijā, mudinātu starptautiskās aizsardzības saņēmējus palikt dalībvalstī, kura viņiem piešķirusi aizsardzību, un nodrošinātu vienlīdzīgu attieksmi pret starptautiskās aizsardzības saņēmējiem, minētā direktīva būtu jāatceļ un jāaizvieto ar regulu.
- (2) Kopēja patvēruma politika, arī kopēja Eiropas patvēruma sistēma (KEPS), kas balstās uz 1951. gada 28. jūlija Ženēvas Konvencijas par bēgļa statusu, kas papildināta ar 1967. gada 31. janvāra Ņujorkas Protokolu (“Ženēvas Konvencija”), pilnīgu un visietverošu piemērošanu, ir daļa no Savienības mērķa pakāpeniski radīt brīvības, drošības un taisnīguma telpu, kas ir atvērta tiem, kuri apstākļu spiesti likumīgi meklē aizsardzību Savienībā. Šādas politikas galvenajiem principiem vajadzētu būt solidaritātei un taisnīgam atbildības — arī tās finansiālās ietekmes — sadalījumam starp dalībvalstīm. Ženēvas Konvencija ir starptautiskās tiesiskās bēgļu aizsardzības sistēmas stūrakmens.

⁴ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2011/95/ES (2011. gada 13. decembris) par standartiem, lai trešo valstu valstspiederīgos vai bezvalstniekus kvalificētu kā starptautiskās aizsardzības saņēmējus, par bēgļu vai personu, kas tiesīgas saņemt alternatīvo aizsardzību, vienotu statusu, un par piešķirtās aizsardzības saturu (OV L 337, 20.12.2011., 9. lpp.).

- (3) KEPS pamatā ir kopīgi standarti, kuri attiecas uz patvēruma procedūrām, atzīšanu un aizsardzību, ko piedāvā Savienības līmenī, uzņemšanas nosacījumiem un sistēmu tās dalībvalsts noteikšanai, kura ir atbildīga par starptautiskās aizsardzības pieteikuma izskatīšanu. Neraugoties uz sasniegto progresu KEPS pakāpeniskajā izveidē, starp dalībvalstīm joprojām pastāv būtiskas atšķirības attiecībā uz izmantotajām procedūrām, atzīšanas rādītājiem, piešķirtās aizsardzības veidu un starptautiskās aizsardzības pieteikuma iesniedzējiem un tās saņēmējiem nodrošināto materiālo uzņemšanas apstākļu un pabalstu līmeni. Šīs atšķirības var veicināt sekundāro pārvietošanos un apdraudēt mērķi nodrošināt vienlīdzīgu attieksmi pret visiem pieteikuma iesniedzējiem neatkarīgi no vietas Savienībā, kur viņi iesniedz pieteikumu.
- (4) Komisija 2016. gada 6. aprīļa paziņojumā “Ceļā uz kopējās Eiropas patvēruma sistēmas reformu un labākām iespējām likumīgai nokļūšanai Eiropā” ir izklāstījusi iespējamus risinājumus, kā uzlabot KEPS, proti, izveidot ilgtspējīgu un taisnīgu sistēmu tās dalībvalsts noteikšanai, kura ir atbildīga par starptautiskās aizsardzības pieteikuma izskatīšanu, stiprināt Eurodac sistēmu, panākt lielāku konvergenci Savienības patvēruma sistēmā, nepieļaut sekundāro pārvietošanos Savienības teritorijā un Eiropas Patvēruma atbalsta biroju pārveidot par aģentūru. Minētais paziņojums atbilst Eiropadomes 2016. gada 18. un 19. februārī paustajiem aicinājumiem panākt progresu Savienības esošā regulējuma reformēšanā, lai nodrošinātu humānu un efektīvu patvēruma politiku.

- (5) Tā kā Līguma par Eiropas Savienības darbību (LESD) 78. panta 2. punktā prasīts nodrošināt vienotu patvēruma statusu un sekmīgi funkcionējošu KEPS, būtu jāpanāk ievērojams progress valstu patvēruma sistēmu konverģencē, īpaši ņemot vērā atšķirīgos atzīšanas rādītājus un aizsardzības statusa veidus dalībvalstīs. Turklāt būtu sīkāk jāprecizē un jāsaskaņo starptautiskās aizsardzības saņēmējiem piešķirtās tiesības.
- (6) Tāpēc ir nepieciešama regula, lai visā Savienībā nodrošinātu konsekventāku saskaņošanas līmeni un augstāku tiesiskās noteiktības un pārredzamības pakāpi.
- (7) Šīs regulas galvenais mērķis ir, no vienas puses, nodrošināt, ka dalībvalstis piemēro vienotus kritērijus, pēc kuriem identificēt personas, kam patiesi nepieciešama starptautiskā aizsardzība, un, no otras puses, nodrošināt, ka starptautiskās aizsardzības saņēmējiem visās dalībvalstīs ir pieejamas vienādas tiesības.

- (8) Turpmākai noteikumu tuvināšanai par bēgļa un alternatīvās aizsardzības statusa atzīšanu un saturu būtu arī jāpalīdz ierobežot starptautiskās aizsardzības pieteikuma iesniedzēju un starptautiskās aizsardzības saņēmēju sekundāro pārvietošanos starp dalībvalstīm.
- (9) Starptautiskā aizsardzība būtu jāpiešķir trešo valstu valstspiederīgajiem un bezvalstniekiem, uz kuriem attiecas šīs regulas darbības joma un kuri kvalificējas starptautiskajai aizsardzībai. Starptautiskā aizsardzība nebūtu jāpiešķir tiem trešo valstu valstspiederīgajiem un bezvalstniekiem, uz kuriem neattiecas šīs regulas darbības joma. Valsts līmeņa humanitārajiem statusiem, ja tādi tiek piešķirti, nebūtu jārada risks, ka tos var sajaukt ar starptautisko aizsardzību.
- (10) Šīs regulas noteikumi par starptautiskās aizsardzības saturu, arī noteikumi ar mērķi atturēt no sekundārās pārvietošanās, būtu jāpiemēro personām, kurām saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) 2024/...⁵⁺ pēc pārmitināšanas vai humanitārās uzņemšanas procedūras pozitīva noslēguma piešķirta starptautiskā aizsardzība.

⁵ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2024/... (...gada...), ar ko izveido Savienības pārmitināšanas un humanitārās uzņemšanas sistēmu un groza Regulu (ES) 2021/1147 (OV L..., ELI:...).

⁺ OV: lūgums ievietot dokumentā PE-CONS 18/24 (2016/0225(COD)) ietvertās regulas numuru un ievietot zemsvītras piezīmē minētās regulas numuru, datumu, nosaukumu un OV atsauci.

- (11) Šajā regulā ir ievērotas pamattiesības un principi, kas jo īpaši atzīti Eiropas Savienības Pamattiesību hartā (“Harta”) un Eiropas Cilvēktiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencijā (ECHK). Šī regula jo īpaši paredz nodrošināt, ka pilnībā tiek respektēta cilvēka cieņa un patvēruma pieteikuma iesniedzēju un viņus pavadošo ģimenes locekļu tiesības uz patvērumu, un veicināt Hartas noteikumu piemērošanu attiecībā uz cilvēka cieņu, privātās un ģimenes dzīves neaizskaramību, vārda un informācijas brīvību, tiesībām uz izglītību, brīvību izvēlēties profesiju un tiesībām uzsākt darbu, darījumdarbības brīvību, tiesībām uz patvērumu, aizsardzību pārvietošanas, izraidīšanas vai izdošanas gadījumā, vienlīdzību likuma priekšā, nediskriminēšanu, bērna tiesībām un tiesībām saistībā ar sociālo nodrošinājumu, sociālo palīdzību un veselības aprūpi. Minētie noteikumi tādēļ būtu attiecīgi jāīsteno.
- (12) Attiecībā uz personām, kurām piemēro šo regulu, dalībvalstīm ir jāievēro savas saistības atbilstīgi starptautisko tiesību instrumentiem, kuros tās ir puses, it īpaši tiem, kuros ir noteikts diskriminācijas aizliegums.

- (13) Ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) 2021/1147⁶ izveidotā Patvēruma, migrācijas un integrācijas fonda līdzekļi būtu jāizmanto, lai sniegtu pienācīgu atbalstu dalībvalstīm to centienos ieviest šajā regulā noteiktos standartus, jo īpaši tām dalībvalstīm, kuras saskaras ar īpašu un nesamērīgu savu patvēruma sistēmu noslogojumu, kam par iemeslu ir to ģeogrāfiskā vai demogrāfiskā situācija. Kaut gan būtu jāievēro vispārīgais dubultā finansējuma aizlieguma princips, dalībvalstīm visos pārvaldības līmeņos tomēr būtu pilnīgi jāizmanto iespējas, ko sniedz līdzekļi, kuri nav tieši saistīti ar patvēruma un migrācijas politiku, bet kurus varētu izmantot, lai finansētu darbības šajā jomā.

⁶ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2021/1147 (2021. gada 7. jūlijs), ar ko izveido Patvēruma, migrācijas un integrācijas fondu (OV L 251, 15.7.2021., 1. lpp.).

- (14) Ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) 2021/2303⁷ izveidotajai Eiropas Savienības Patvēruma aģentūrai (“Patvēruma aģentūra”) būtu jānodrošina pienācīgs atbalsts šīs regulas piemērošanā, jo īpaši, pēc attiecīgās dalībvalsts pieprasījuma vai ar tās piekrišanu nodrošinot ekspertu palīdzību minētās dalībvalsts iestādēm starptautiskās aizsardzības pieteikumu pieņemšanā, reģistrēšanā un izskatīšanā un sniedzot atjauninātu informāciju par trešām valstīm, cita starpā informāciju par izcelsmes valsti, kā arī attiecīgus norādījumus un instrumentus. Piemērojot šo regulu, dalībvalstu iestādēm būtu jāņem vērā Patvēruma aģentūras izstrādātie darbības standarti, rādītāji, norādījumi un paraugprakse. Izvērtējot starptautiskās aizsardzības pieteikumus un neskarot minēto izvērtējumu individuālo raksturu, dalībvalstu iestādēm būtu jāņem vērā informācija, ziņojumi un kopējā analīze par situāciju izcelsmes valstīs un norādījumi, ko Savienības līmenī izstrādājusi Patvēruma aģentūra un informācijas par trešām valstīm Eiropas tīkli saskaņā ar Regulu (ES) 2021/2303.

⁷ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2021/2303 (2021. gada 15. decembris) par Eiropas Savienības Patvēruma aģentūru un ar ko atceļ Regulu (ES) Nr. 439/2010 (OV L 468, 30.12.2021., 1. lpp.).

- (15) Īstenojot šo regulu, pirmkārt būtu jāņem vērā bērna intereses saskaņā ar Apvienoto Nāciju 1989. gada Konvenciju par bērna tiesībām. Izvērtējot bērna intereses, dalībvalstu iestādēm jo īpaši būtu pienācīgi jāņem vērā ģimenes vienotības princips un nepilngadīgās personas labklājība un sociālā attīstība, valodas prasmes, drošība un aizsardzība, kā arī minētās nepilngadīgās personas uzskati, pienācīgi ņemot vērā viņa vecumu un briedumu.
- (16) Lai sargātu bērna intereses un nepilngadīgās personas vispārējo labklājību un lai sekmētu nepavadītiem nepilngadīgajiem sniegtās palīdzības un pārstāvības nepārtrauktību, dalībvalstīm būtu jācenšas panākt, ka par nepavadītu nepilngadīgo visu laiku, arī patvēruma procedūras laikā un pēc starptautiskās aizsardzības piešķiršanas, pēc iespējas atbild viena un tā pati fiziskā persona.
- (17) Pilngadīgs bērns būtu jāuzskata par apgādājamu personu tikai tad, ja individuālā izvērtēšanā tiek konstatēts, ka šis bērns nevar sevi uzturēt tāda fiziska vai garīga stāvokļa dēļ, kas ir saistīts ar smagu, pastāvīgu slimību vai smagu invaliditāti.
- (18) Šīs regulas noteikumi par ģimenes vienotību neskar dalībvalstu atzītās vērtības un principus. Poligāmas laulības gadījumā katra dalībvalsts izlemj, vai tā vēlas ģimenes vienotības noteikumus piemērot poligāmām mājsaimniecībām, cita starpā nākamā laulātā un starptautiskās aizsardzības saņēmēja nepilngadīgajiem bērniem.

- (19) Ģimenes vienotības noteikumu piemērošanai vienmēr būtu jābalstās uz īstām radniecības attiecībām, un tai nebūtu jāietver piespiedu laulības un tādas laulības vai partnerattiecības, kas noslēgtas tikai ar mērķi attiecīgajai personai dot iespēju ieceļot vai uzturēties dalībvalstīs. Lai nepieļautu ģimenes locekļu diskrimināciju ģimenes izveides vietas dēļ, ģimenes jēdzienam būtu jāietver arī tādas ģimenes, kas izveidotas ārpus izcelsmes valsts, bet pirms ierašanās Savienības teritorijā.
- (20) Ja dalībvalsts ģimenes vienotības nolūkos nolēmj, ka laulāta nepilngadīgā intereses ir saistītas ar attiecīgā nepilngadīgā vecākiem, minētā nepilngadīgā laulātajam no minētās laulības nebūtu jāizriet nekādām uzturēšanās tiesībām atbilstīgi šai regulai.
- (21) Šī regula neskar Protokolu Nr. 24 par patvērumu Eiropas Savienības dalībvalstu pilsoņiem, kas pievienots Līgumam par Eiropas Savienību (LES) un LESD.
- (22) Bēgļa statusa atzīšana ir deklaratīvs akts.
- (23) Apspriešanās ar Apvienoto Nāciju Organizācijas Augsto komisāru bēgļu jautājumos (*UNHCR*) var sniegt dalībvalstu iestādēm vērtīgas norādes, kad tās nosaka, vai pieteikuma iesniedzējs ir bēglis Ženēvas Konvencijas 1. panta nozīmē.

- (24) Pārbaudot, vai pieteikuma iesniedzējiem ir pamatoti jābaidās no vajāšanas un vai viņiem ir reāls risks ciest būtisku kaitējumu, un vai valsti vai būtisku tās teritorijas daļu kontrolē stabilas, oficiālas nevalstiskas iestādes vai starptautiskas organizācijas, kas nodrošina aizsardzību, kā arī izvērtējot, vai pieteikuma iesniedzējiem ir piekļuve aizsardzībai pret vajāšanu vai būtisku kaitējumu tādā izcelsmes valsts daļā, kas nav viņu dzīvesvietas apgabals (iekšējās aizsardzības alternatīva), atbildīgajai iestādei cita starpā būtu jāņem vērā attiecīgā vispārīgā informācija un ieteikumi, ko sniedzis *UNHCR*.
- (25) Būtu jānosaka standarti bēgļa statusa definēšanai un saturam, lai dalībvalstu kompetentajām struktūrām dotu norādes Ženēvas Konvencijas piemērošanā.
- (26) Nepieciešams ieviest kopīgus kritērijus patvēruma pieteikuma iesniedzēju atzīšanai par bēgļiem Ženēvas Konvencijas 1. panta nozīmē.
- (27) Gadījumos, kad pieteikuma iesniedzēja paziņojumiem vienā vai vairākos konkrētos aspektos trūkst dokumentāru vai citādu pierādījumu, šaubas interpretē par labu pieteikuma iesniedzējam, ja pieteikuma iesniedzējs ir pielicis patiesas pūles, lai pamatotu starptautiskās aizsardzības nepieciešamību, ir iesniegti visi attiecīgie pieteikuma iesniedzēja rīcībā esošie elementi un citu attiecīgo elementu trūkums ir apmierinoši izskaidrots, pieteikuma iesniedzēja paziņojumi ir atzīti par saskanīgiem un ticamiem un ir konstatēts, ka pieteikuma iesniedzējam kopumā var uzticēties, ņemot vērā to, kad pieteikuma iesniedzējs pieteicās uz starptautisko aizsardzību, un attiecīgā gadījumā iemeslus, kāpēc tas netika darīts agrāk.

- (28) Atbildīgajai iestādei nebūtu jāsecina, ka pieteikuma iesniedzējam nevar uzticēties tikai tāpēc, ka pirmajā reizē, kad bija jānorāda vajāšanas iemesli, pieteikuma iesniedzējs neatsaucās uz savu seksuālo orientāciju, ja vien nav acīmredzams, ka pieteikuma iesniedzējs tikai vēlas aizkavēt vai apgrūtināt tāda lēmuma izpildi, kura rezultātā notiktu atgriešana.
- (29) Pieteikuma iesniedzēja pārlicība, ticība vai orientācija, kas ir iemesls darbībām, kuras var radīt pamatotas bailes no vajāšanas vai reālu risku ciest būtisku kaitējumu, būtu jāņem vērā pat tad, ja izcelsmes valstī tā tika pilnīgi vai daļēji slēpta.

- (30) Ja procedūras laikā pieteikuma iesniedzējs nav pieejams tādu apstākļu dēļ, kurus pieteikuma iesniedzējs nevar kontrolēt, piemēro attiecīgos Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) 2024/...⁸⁺, Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) 2024/...⁹⁺⁺ un Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas (ES) 2024/...¹⁰⁺⁺⁺ noteikumus un garantijas.
- (31) Jo īpaši nepieciešams ieviest kopīgas koncepcijas par aizsardzības vajadzībām, kas rodas uz vietas; kaitējuma un aizsardzības avotiem; iekšējo aizsardzību un vajāšanu, arī vajāšanas iemesliem.

⁸ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2024/... (... gada ...) par patvēruma un migrācijas pārvaldību un ar ko groza Regulas (ES) 2021/1147 un (ES) 2021/1060 un atceļ Regulu (ES) Nr. 604/2013 (OV L, ..., ELI: ...).

⁺ OV: lūgums ievietot dokumentā PE-CONS 21/24 (2020/0279(COD)) ietvertās regulas numuru un ievietot zemsvītras piezīmē minētās regulas numuru, datumu, nosaukumu un OV atsauci.

⁹ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2024/... (... gada ...) ar ko izveido kopīgu procedūru starptautiskajai aizsardzībai Savienībā un atceļ Direktīvu 2013/32/ES (OV L, ..., ELI: ...).

⁺⁺ OV: lūgums ievietot dokumentā PE-CONS 16/24 (2016/0224A(COD)) ietvertās regulas numuru un ievietot zemsvītras piezīmē minētās regulas numuru, datumu, nosaukumu, OV atsauci un ELI.

¹⁰ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva (ES) 2024/... (... gada ...) ar ko nosaka standartus starptautiskās aizsardzības pieteikuma iesniedzēju uzņemšanai (OV L, ..., ELI: ...).

⁺⁺⁺ OV: lūgums ievietot dokumentā PE-CONS 69/23 (2016/0222(COD)) ietvertās direktīvas numuru un ievietot zemsvītras piezīmē minētās direktīvas numuru, datumu, nosaukumu un OV atsauci.

- (32) Aizsardzību var sniegt valsts vai stabilas, oficiālas nevalstiskas iestādes, tostarp starptautiskās organizācijas, kas kontrolē attiecīgo valsti vai būtisku tās teritorijas daļu un atbilst šajā regulā izklāstītajiem nosacījumiem, ja tās spēj un vēlas sniegt aizsardzību. Šādai aizsardzībai vajadzētu būt efektīvai un neierobežotai laikā.
- (33) Ja vajātāji vai būtiska kaitējuma nodarītāji nav valsts vai valsti pārstāvošas personas vai struktūras, atbildīgajai iestādei, izvērtējot starptautiskās aizsardzības pieteikumu, būtu jāpārbauda, vai pastāv iekšējās aizsardzības alternatīva, kad tā konstatējusi, ka citādi uz pieteikuma iesniedzēju attiektos kvalifikācijas kritēriji. Iekšējās aizsardzības pret vajāšanu vai būtisku kaitējumu alternatīvai vajadzētu būt efektīvi pieejamai pieteikuma iesniedzējiem izcelsmes valsts teritorijas daļā, uz kuru viņi var droši un likumīgi ceļot, kurā viņi var tikt uzņemti un kurā, kā var pamatoti pieņemt, viņi var apmesties. Pierādīšanas pienākums par iekšējās aizsardzības alternatīvas pieejamību būtu jāuzņemas atbildīgajai iestādei. Ja atbildīgā iestāde pierāda, ka ir pieejama iekšējās aizsardzības alternatīva, pieteikuma iesniedzējiem vajadzētu būt tiesībām iesniegt pierādījumus un viņu rīcībā esošos elementus.

- (34) Apsverot, vai var pamatoti pieņemt, ka pieteikuma iesniedzēji var apmesties citā savas izcelsmes valsts daļā, atbildīgajai iestādei būtu jāņem vērā arī tas, vai pieteikuma iesniedzēji savas izcelsmes valsts vietējos apstākļos varēs apmierināt savas pamatvajadzības attiecībā uz pārtikas, higiēnas iespēju un mājokļa pieejamību.
- (35) Ja vajāšanu īsteno vai būtisku kaitējumu nodara valsts vai valsti pārstāvošas personas vai struktūras, būtu jāpieņem, ka pieteikuma iesniedzējam nav pieejama efektīva aizsardzība, un atbildīgajai iestādei nav jāpārbauda, vai pastāv iekšējās aizsardzības alternatīva. Atbildīgajai iestādei būtu jāvar pārbaudīt, vai pastāv iekšējās aizsardzības alternatīva tikai tad, ja ir skaidri konstatēts, ka vajāšanas vai būtiska kaitējuma risku rada vajātājs vai būtiska kaitējuma nodarītājs, kura vara nepārprotami ir tikai konkrētā ģeogrāfiskā teritorijā, vai ja valsts pati kontrolē tikai atsevišķas attiecīgās valsts daļas.
- (36) Novērtējot uz vietas iesniegtu pieteikumu, to, ka vajāšanas vai būtiska kaitējuma riska pamatā ir apstākļi, kas nav jau izcelsmes valstī pastāvējušas pārliecības vai orientācijas izpausme vai turēšanās pie tās, varētu uzskatīt par norādi, ka pieteikuma iesniedzēja vienīgais vai galvenais mērķis ir starptautiskās aizsardzības pieteikuma iesniegšanai nepieciešamo nosacījumu radīšana.

- (37) Atkarībā no apstākļiem dzimumspecifiskas vai tieši pret bērnu vērstas vajāšanas darbības citu starpā var būt nepilngadīgo vervēšana, dzimumorgānu kropļošana, piespiedu laulība, bērnu tirdzniecība un bērnu darbs, kā arī tirdzniecība seksuālas izmantošanas nolūkā.
- (38) Vajāšanas darbības var būt arī nesamērīga vai diskriminējoša kriminālvajāšana vai sods. Šāda nesamērīga vai diskriminējoša kriminālvajāšana vai sods var cita starpā rasties situācijās, kad pieteikuma iesniedzējs atsakās pildīt militāro dienestu morālu, reliģisku vai politisku iemeslu dēļ vai tāpēc, ka pieder pie kādas konkrētas etniskās grupas vai ir ar kādas konkrētas valsts pilsonību.
- (39) Viens no nosacījumiem, lai personu kvalificētu kā bēgli Ženēvas Konvencijas 1. panta A punkta nozīmē, ir cēloņsakarība starp vajāšanas iemesliem, proti, rase, reliģija vai ticība, valstspiederība, politiskā pārliecība vai piederība noteiktai sociālai grupai, un vajāšanas darbībām vai aizsardzības pret šādām darbībām trūkumu.

- (40) Nepieciešams ieviest arī vienotu koncepciju attiecībā uz vajāšanas iemeslu “piederība noteiktai sociālai grupai”. Lai definētu noteiktu sociālo grupu, būtu pienācīgi jāņem vērā aspekti, kas izriet no pieteikuma iesniedzēja seksuālās orientācijas vai dzimuma, cita starpā dzimtes identitāte un dzimuma pašizpaušme, un kas var būt saistīti ar noteiktām tiesību tradīcijām un ieražām, kuru dēļ, piemēram, tiek kropļoti dzimumorgāni, tiek veikta piespiedu sterilizācija vai piespiedu aborts, ciktāl šie jautājumi ir saistīti ar pieteikuma iesniedzēja pamatotām bailēm no vajāšanas. Atkarībā no apstākļiem raksturīga pazīme, pēc kuras definē noteiktu sociālo grupu, var būt invaliditāte.
- (41) Apstākļi izcelsmes valstī, piemēram, tieši pret lesbietēm, gejiem, biseksuāļiem, transpersonām un interseksuāļiem vērstu krimināltiesību aktu pastāvēšana un piemērošana, var nozīmēt, ka minētās personas jāuzskata par noteiktu sociālo grupu.
- (42) Dalībvalstu kompetentajām iestādēm starptautiskās aizsardzības pieteikuma izvērtēšanā pieteikuma iesniedzēja ticamības izvērtēšanas metodes būtu jāizmanto tā, ka tiek ievērotas Hartā un ECTK garantētās minētā pieteikuma iesniedzēja tiesības, īpaši tiesības uz cilvēka cieņas neaizskaramību un privātās un ģimenes dzīves neaizskaramību. Īpaši attiecībā uz seksuālo orientāciju un dzimtes identitāti pieteikuma iesniedzējus nedrīkstētu sīki iztaujāt par seksuālo dzīvi vai veikt tās pārbaudes.

- (43) ANO mērķi un principi ir izklāstīti ANO Statūtu preambulā un 1. un 2. pantā un ietverti tās rezolūcijās par terorisma apkarošanas pasākumiem. Minētajās rezolūcijās cita starpā ir paziņots, ka “terorisma darbības, metodes un prakse ir pretējas ANO mērķiem un principiem” un ka “apzināta terorisma aktu finansēšana, plānošana un kūdīšana uz tiem arī ir pretēja ANO mērķiem un principiem”.
- (44) Lai piemērotu šīs regulas noteikumus par izslēgšanu no starptautiskās aizsardzības, ja ir pamats pieņemt, ka pieteikuma iesniedzējs ir veicis darbību vai darbības, kas ir pretējas ANO Statūtu preambulā un 1. un 2. pantā izklāstītajiem ANO mērķiem un principiem, nav nepieciešams iepriekš konstatēt, ka šāds pieteikuma iesniedzējs ir bijis notiesāts par kādu no teroristiskiem nodarījumiem, kuri minēti Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas (ES) 2017/541¹¹ 3. panta 1. punktā.
- (45) Lai šīs regulas noteikumus par izslēgšanu no starptautiskās aizsardzības piemērotu pieteikuma iesniedzējam, kurš ir veicis darbības, kas uzskatāmas par līdzdalību teroristu grupas darbībā, tas, ka nav konstatēts, ka šāds pieteikuma iesniedzējs ir izdarījis, mēģinājis izdarīt vai draudējis izdarīt terora aktu, kas definēts ANO Drošības padomes rezolūcijās, neliedz dalībvalsts iestādēm pieteikuma iesniedzēja rīcību uzskatīt par pretēju ANO mērķiem un principiem.

¹¹ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva (ES) 2017/541 (2017. gada 15. marts) par terorisma apkarošanu un ar ko aizstāj Padomes Pamatlēmumu 2002/475/TI un groza Padomes Lēmumu 2005/671/TI (OV L 88, 31.3.2017., 6. lpp.).

- (46) Individuāli izvērtējot faktus, kuri var būt nopietns iemesls uzskatīt, ka pieteikuma iesniedzējs ir veicis darbības, kas ir pretējas ANO mērķiem un principiem, ir kūdījis veikt šādas darbības vai citādi ir piedalījies šādās darbībās, īpaša nozīme ir tam, ka pieteikuma iesniedzēju kādas dalībvalsts tiesa ir notiesājusi par līdzdalību teroristu grupas darbībā, kā arī tiesas vai tribunāla konstatējumam, ka pieteikuma iesniedzējs ir bijis šādas grupas vadības loceklis, un nebūtu vajadzīgs konstatēt, ka pieteikuma iesniedzējs ir kūdījis uz terora aktu vai citādi tajā piedalījies.
- (47) Politiska nozieguma veikšana pati par sevi nav pamats izslēgšanai no bēgļa statusa. Tomēr īpaši cietsirdīgas darbības, kur attiecīgā darbība nav samērīga ar paziņoto politisko mērķi, un terora akti, kam raksturīga vardarbība, pat ja tie ir veikti ar šķietami politisku mērķi, būtu jāuzskata par smagiem nopolitiskiem noziegumiem un tādēļ var būt pamats izslēgšanai no bēgļa statusa.

- (48) Būtu jānosaka arī standarti attiecībā uz alternatīvās aizsardzības statusa noteikšanu un tā saturu. Alternatīvajai aizsardzībai vajadzētu būt komplementārai, un tai būtu jāpapildina bēgļu aizsardzība, kas paredzēta Ženēvas Konvencijā. Lai gan aizsardzības pamatojums bēgļa statusa un alternatīvās aizsardzības statusa piešķiršanai atšķiras, aktuālās aizsardzības nepieciešamības ilgums var būt līdzīgs. Bēgļa statusa vai alternatīvās aizsardzības statusa nodrošinātās aizsardzības saturs var atšķirties tikai tad, ja tas ir skaidri paredzēts šajā regulā. Šī regula tomēr ļauj dalībvalstīm piešķirt vienādas tiesības un priekšrocības abu statusu satvarā.
- (49) Nepieciešams ieviest kopīgus kritērijus, uz kuru pamata personas, kas iesniedz starptautiskās aizsardzības pieteikumu, būtu atzīstamas par alternatīvās aizsardzības saņēmējiem. Minētajiem kritērijiem būtu jāizriet no starptautiskām saistībām saskaņā ar cilvēktiesību instrumentiem un dalībvalstīs pastāvošās prakses.
- (50) Lai izvērtētu būtisku kaitējumu, kura dēļ pieteikumu iesniedzējus var kvalificēt par personām, kas ir tiesīgas saņemt alternatīvo aizsardzību, plaši izplatītas vardarbības jēdzienam būtu jāietver vardarbība, kas var ietekmēt cilvēkus neatkarīgi no viņu personiskajiem apstākļiem.

- (51) Būtiska kaitējuma izvērtēšanas nolūkā situācijas, kurās trešās valsts bruņotie spēki iesaistās sadursmēs ar vienu vai vairākām bruņotām grupām vai kurās divas vai vairākas bruņotas grupas iesaistās sadursmēs cita ar citu, būtu jāuzskata par iekšēju bruņotu konfliktu. Šādam konfliktam nav jābūt klasificētam kā “bruņotam konfliktam, kam nav starptautiska rakstura” saskaņā ar starptautiskajām humanitārajām tiesībām, un nav arī nepieciešams papildus attiecīgajā teritorijā pastāvošā vardarbības līmeņa novērtējumam atsevišķi vērtēt bruņoto sadursmju intensitāti, iesaistīto bruņoto spēku organizētības līmeni vai konflikta ilgumu.
- (52) Attiecībā uz nepieciešamajiem pierādījumiem par nopietna un individuāla apdraudējuma esamību civiliedzīvotāja dzīvībai vai veselībai, atbildīgajām iestādēm nebūtu pieteikuma iesniedzējiem jāprasa sniegt pierādījumus, ka apdraudējums konkrēti vērsts uz viņiem tādu faktoru dēļ, kas ir saistīti ar viņu personīgajiem apstākļiem. Tomēr plaši izplatītas vardarbības pakāpe, ar ko var pamatot pieteikumu, ir zemāka, ja pieteikuma iesniedzēji spēj pierādīt, ka viņi ir īpaši skarti tādu faktoru dēļ, kas ir saistīti ar viņu personīgajiem apstākļiem. Turklāt nopietna un individuāla apdraudējuma esamība atbildīgajai iestādei izņēmuma kārtā būtu jāuzskata par konstatētu, ja plaši izplatītās vardarbības pakāpe, kas raksturo bruņoto konfliktu, sasniedz tik augstu līmeni, ka ir pietiekams pamatojums uzskatīt, ka civiliedzīvotāji, kas atgrieztos izcelsmes valstī vai attiecīgajā izcelsmes valsts daļā, tikai tāpēc vien, ka atrastos tur, saskartos ar reālu risku ciest būtisku kaitējumu.

- (53) Atkarībā no apstākļiem, cita starpā uzturēšanās ilguma un mērķa, ceļošana uz izcelsmes valsti varētu liecināt, ka bēgļa statusa saņēmēji ir no jauna pieņēmuši izcelsmes valsts aizsardzību vai no jauna apmetušies izcelsmes valstī vai ka — attiecībā uz alternatīvās aizsardzības statusa saņēmējiem — minētā statusa piešķiršanas iemesli vairs nepastāv.
- (54) Saskaņā ar Regulu (ES) 2024/...⁺ dalībvalstīm būtu jānodrošina, ka pieteikuma iesniedzējiem ir pieejama efektīva tiesību aizsardzība tiesā vai tribunālā pret atbildīgo iestāžu lēmumiem noraidīt starptautiskās aizsardzības pieteikumus kā nepamatotus un pret lēmumiem atcelt starptautisko aizsardzību. Šajā saistībā iemesli, kuru dēļ atbildīgā iestāde tika nolēmusi noraidīt starptautiskās aizsardzības pieteikumu vai atcelt starptautisko aizsardzību tās saņēmējam, būtu rūpīgi jāpārbauda kompetentajai tiesai vai tribunālam saistībā ar jebkuru prasību, kas celta par minēto lēmumu par noraidīšanu vai atņemšanu.
- (55) Ceļošanas dokumentiem, kas starptautiskās aizsardzības saņēmējiem izsniegti pirmo reizi vai atjaunoti pēc šīs regulas stāšanās spēkā, būtu jāatbilst Padomes Regulai (EK) Nr. 2252/2004¹² vai līdzvērtīgiem minimālajiem drošības elementu un biometrijas standartiem.

⁺ OV: lūgums ievietot dokumentā PE-CONS 16/24 (2016/0224A(COD)) ietvertās regulas numuru.

¹² Padomes Regula (EK) Nr. 2252/2004 (2004. gada 13. decembris) par drošības elementu un biometrijas standartiem dalībvalstu izdotās pasēs un ceļošanas dokumentos (OV L 385, 29.12.2004., 1. lpp.).

- (56) Uzturēšanās atļaujām, kas starptautiskās aizsardzības saņēmējiem izsniegtas pirmo reizi vai atjaunotas pēc šīs regulas stāšanās spēkā, būtu jāatbilst Padomes Regulai (EK) Nr. 1030/2002¹³.
- (57) Laikā starp starptautiskās aizsardzības piešķiršanu un uzturēšanās atļaujas izsniegšanu dalībvalstīm būtu jānodrošina, ka starptautiskās aizsardzības saņēmējiem ir faktiski iespējams izmantot visas šajā regulā paredzētās tiesības, izņemot brīvību pārvietoties Savienībā un saņemt ceļošanas dokumentu.

¹³ Padomes Regula (EK) Nr. 1030/2002 (2002. gada 13. jūnijs), ar ko nosaka vienotu uzturēšanās atļauju formu trešo valstu pilsoņiem (OV L 157, 15.6.2002., 1. lpp.)

- (58) Ģimenes locekļi savas ciešās saiknes ar starptautiskās aizsardzības saņēmējiem dēļ parasti ir neaizsargāti pret vajāšanas darbībām vai būtisku kaitējumu, kas varētu būt pamats starptautiskās aizsardzības piešķiršanai. Ģimenes vienotības saglabāšanas nolūkā, ja ģimenes locekļi, kas atrodas tās pašas dalībvalsts teritorijā, nekvalificējas starptautiskajai aizsardzībai, viņiem vajadzētu būt tiesīgiem pieteikties uzturēšanās atļaujas saņemšanai. Šādas uzturēšanās atļaujas būtu jāpiešķir, ja vien uz ģimenes locekļiem neattiecas izslēgšanas iemesli vai ja vien valsts drošības vai sabiedriskās kārtības apsvērumi neliek rīkoties citādi. Ģimenes locekļiem arī vajadzētu būt tiesīgiem izmantot tiesības, kas piešķirtas starptautiskās aizsardzības saņēmējam, tiklīdz ir piešķirta starptautiskā aizsardzība. Neskarot šīs regulas noteikumus saistībā ar ģimenes vienotības saglabāšanu, ja situācijai ir piemērojama Direktīva 2003/86/EK¹⁴ un ir izpildīti tajā ietvertie ģimenes atkalapvienošanās nosacījumi, starptautiskās aizsardzības saņēmēja ģimenes locekļiem, kuri individuāli nekvalificējas šādai aizsardzībai, būtu jāizsniedz uzturēšanās atļaujas un jānodrošina tiesības saskaņā ar minēto direktīvu. Šī regula būtu jāpiemēro, neskarot Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu 2004/38/EK¹⁵.

¹⁴ Padomes Direktīva 2003/86/EK (2003. gada 22. septembris) par tiesībām uz ģimenes atkalapvienošanās (OV L 251, 3.10.2003., 12. lpp.).

¹⁵ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2004/38/EK (2004. gada 29. aprīlis) par Savienības pilsoņu un viņu ģimenes locekļu tiesībām brīvi pārvietoties un uzturēties dalībvalstu teritorijā, ar ko groza Regulu (EEK) Nr. 1612/68 un atceļ Direktīvas 64/221/EEK, 68/360/EEK, 72/194/EEK, 73/148/EEK, 75/34/EEK, 75/35/EEK, 90/364/EEK, 90/365/EEK un 93/96/EEK (OV L 158, 30.4.2004., 77. lpp.).

- (59) Ceļošanas dokumenti starptautiskās aizsardzības saņēmēju ģimenes locekļiem būtu jāizsniedz saskaņā ar valsts procedūrām.
- (60) Izvērtējot apstākļu maiņu trešā valstī, dalībvalstu kompetentajām iestādēm, ņemot vērā starptautiskās aizsardzības saņēmēja individuālo situāciju, būtu jāpārbauda, vai aizsardzības nodrošinātājs vai nodrošinātāji minētajā valstī ir veikuši pamatotus pasākumus vajāšanas vai būtiska kaitējuma novēršanai, vai tie šajā nolūkā cita starpā uztur efektīvu tiesību sistēmu, lai atklātu darbības, kas veido vajāšanu vai būtisku kaitējumu, saistībā ar tām veiktu kriminālvajāšanu un par tām sodītu, un vai starptautiskās aizsardzības saņēmējam būtu pieejama šāda aizsardzība, ja bēgļa statuss vai alternatīvās aizsardzības statuss tiktu atņemts.
- (61) Izvērtējot, vai iemesli, kas bija pamatā starptautiskās aizsardzības piešķiršanai, vairs nepastāv, atbildīgajai iestādei būtu jāņem vērā visi attiecīgie un pieejamie valstu, Savienības un starptautiskie informācijas un norādījumu avoti, arī *UNHCR* sniegtie ieteikumi.

- (62) Ja uz pieteikuma iesniedzēju attiecas Ženēvas Konvencijas 1. panta D punkts par aizsardzību vai palīdzību, ko sniedz ANO struktūras vai aģentūras, kuras nav *UNHCR*, tad, izskatot, vai minētā aizsardzība vai palīdzība neatkarīgi no pieteikuma iesniedzēja gribas un viņam nekontrolējamu iemeslu dēļ vairs nepastāv, atbildīgajai iestādei būtu jānoskaidro, vai pieteikuma iesniedzējs ir bijis spiests pamest attiecīgās struktūras vai aģentūras darbības zonu, vai viņa personiskā drošība bijusi nopietni apdraudēta un vai attiecīgā struktūra vai aģentūra atbilstoši savām pilnvarām nav varējusi nodrošināt pieteikuma iesniedzēja dzīves apstākļus.
- (63) Kad bēgļa statuss vai alternatīvās aizsardzības statuss beidz pastāvēt, dalībvalsts atbildīgās iestādes lēmums atņemt statusu neliedz attiecīgajam trešās valsts valstspiederīgajam vai bezvalstniekam lūgt uzturēšanās tiesības dalībvalstī, balstoties nevis uz starptautiskās aizsardzības pamatu, bet uz citu pamatu, vai turpināt likumīgi uzturēties minētās dalībvalsts teritorijā uz cita pamata, jo īpaši, ja viņam ir derīga Savienības ilgtermiņa uzturēšanās atļauja, saskaņā ar attiecīgajiem Savienības un valstu tiesību aktiem.
- (64) Lēmumam izbeigt starptautisko aizsardzību nevajadzētu būt ar atpakaļejošu spēku. Lēmumam atcelt starptautisko aizsardzību vajadzētu būt ar atpakaļejošu spēku. Ja lēmums ir balstīts uz statusa zaudēšanas pamatu, tam nevajadzētu būt ar atpakaļejošu spēku. Ja bēgļa statuss vai alternatīvās aizsardzības statuss ir atcelts tāpēc, ka aizsardzībai nemaz nevajadzēja tikt piešķirtai, iegūtās tiesības var tikt saglabātas vai zaudētas saskaņā ar valsts tiesību aktiem.

- (65) Starptautiskās aizsardzības saņēmējiem būtu jāuzturas dalībvalstī, kas viņiem ir piešķirusi aizsardzību. Starptautiskās aizsardzības saņēmējiem, kuriem ir derīgs ceļošanas dokuments un uzturēšanās atļauja, ko izsniegusi dalībvalsts, kura pilnībā piemēro Šengenas *acquis*, būtu jāatļauj ieceļot un brīvi pārvietoties to dalībvalstu teritorijā, kuras pilnībā piemēro Šengenas *acquis*, atļautajā uzturēšanās periodā saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) 2016/399¹⁶ un 21. pantu Konvencijā, ar ko īsteno Šengenas Nolīgumu¹⁷. Starptautiskās aizsardzības saņēmēji var arī lūgt tiesības uzturēties citā dalībvalstī, nevis tajā, kas viņiem piešķirusi starptautisko aizsardzību, saskaņā ar attiecīgajiem Savienības noteikumiem un valstu noteikumiem. Tomēr tas nenozīmē bēgļa statusa vai alternatīvās aizsardzības statusa un ar tiem saistīto tiesību nodošanu.

¹⁶ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2016/399 (2016. gada 9. marts) par Savienības Kodeksu par noteikumiem, kas reglamentē personu pārvietošanos pār robežām (Šengenas Robežu kodekss) (OV L 77, 23.3.2016., 1. lpp.).

¹⁷ Konvencija, ar ko īsteno Šengenas nolīgumu (1985. gada 14. jūnijs) starp Beniluksa Ekonomikas savienības valstu valdībām, Vācijas Federatīvās Republikas valdību un Francijas Republikas valdību par pakāpenisku kontroles atcelšanu pie kopīgām robežām (OV L 239, 22.9.2000., 19. lpp.).

- (66) Lai nodrošinātu, ka starptautiskās aizsardzības saņēmēji ievēro atļauto uzturēšanās vai pastāvīgās uzturēšanās periodu saskaņā ar attiecīgajiem valstu, Savienības vai starptautiskajiem tiesību aktiem, būtu jāveic grozījumi Padomes Direktīvā 2003/109/EK¹⁸, lai nodrošinātu, ka piecu gadu periods, pēc kura starptautiskās aizsardzības saņēmējiem ir tiesības uz Savienības pastāvīgā iedzīvotāja statusu, principā sāktos no jauna ik reizi, kad starptautiskās aizsardzības saņēmējs tiek atrasts citā dalībvalstī, nevis dalībvalstī, kas minētajam saņēmējam piešķirusi starptautisko aizsardzību, un viņam nav tiesību tur uzturēties vai dzīvot.
- (67) Dalībvalstu iestādes patur zināmu rīcības brīvību attiecībā uz sabiedrisko kārtību un valsts drošību, kas būtu jāinterpretē saskaņā ar valstu, Savienības un starptautiskajiem tiesību aktiem. Ar nosacījumu, ka ir individuāli jāizvērtē konkrētie fakti, valsts drošības un sabiedriskās kārtības apsvērumi var attiekties uz gadījumiem, kad trešās valsts valstspiederīgie ir tādas apvienības biedri, kas atbalsta starptautisko terorismu, vai atbalsta šādu apvienību. Izvērtējot, vai trešās valsts valstspiederīgais vai bezvalstnieks apdraud kādas dalībvalsts valsts drošību, tās iestādēm ir tiesības cita starpā ņemt vērā no citām dalībvalstīm vai trešām valstīm saņemtu informāciju.

¹⁸ Padomes Direktīva 2003/109/EK (2003. gada 25. novembris) par to trešo valstu pilsoņu statusu, kuri ir kādas dalībvalsts pastāvīgie iedzīvotāji (OV L 16, 23.1.2004., 44. lpp.).

- (68) Pieņemot lēmumu par tiesībām uz šajā regulā paredzētajiem pabalstiem, kompetentajai iestādei būtu pienācīgi jāņem vērā bērna intereses un īpašie atkarības apstākļi, kad starptautiskās aizsardzības saņēmēja apgādībā ir tuvi radinieki, kuri jau atrodas attiecīgajā dalībvalstī un nav viņa ģimenes locekļi. Ārkārtas apstākļos, kad starptautiskās aizsardzības saņēmēja tuvs radnieks ir laulāts nepilngadīgais, ko nepavada viņa laulātais, nepilngadīgā intereses var tikt saistītas ar viņa izcelsmes ģimeni.
- (69) Dalībvalstīm būtu jāvar ierobežot piekļuvi nodarbinātībai un pašnodarbinātībai attiecībā uz amatiem, kas saistīti ar valsts varas īstenošanu un pienākumu aizsargāt valsts vai citu publisko iestāžu vispārējās intereses. Saistībā ar tiesību uz vienlīdzīgu attieksmi izmantošanu attiecībā uz dalību organizācijā, kas pārstāv darba ņēmējus, vai darbību konkrētā profesijā, būtu jāvar starptautiskās aizsardzības saņēmējus izslēgt no dalības tādu struktūru vadībā, kuru darbību regulē publiskās tiesības, un no tāda amata ieņemšanas, ko regulē publiskās tiesības.
- (70) Mājokļa pabalstam vajadzētu būt vienam no pamatpabalstiem, ciktāl to var uzskatīt par sociālo palīdzību.

- (71) Lai uzlabotu šajā regulā noteikto starptautiskās aizsardzības saņēmēju tiesību un priekšrocību efektīvu izmantošanu, ir jāņem vērā viņu īpašās vajadzības un īpašās integrācijas problēmas, ar kurām viņi saskaras, un jāveicina viņu piekļuve ar integrāciju saistītām tiesībām, īpaši attiecībā uz piekļuvi izglītības iespējām, kas saistītas ar nodarbinātību, un arodizglītībai, un piekļuve ārvalstu diplomu, apliecību un citu oficiālu kvalifikāciju apliecinājumu atzīšanas procedūrām, jo īpaši apstākļos, kad trūkst dokumentāru pierādījumu vai nav iespējams segt ar atzīšanas procedūrām saistītās izmaksas.
- (72) Sociālā nodrošinājuma jomā attieksmei pret starptautiskās aizsardzības saņēmējiem vajadzētu vienlīdzīgai ar attieksmi pret tās dalībvalsts valstspiederīgajiem, kas viņiem piešķirusi starptautisko aizsardzību.
- (73) Būtu jānodrošina starptautiskās aizsardzības saņēmēju piekļuve veselības aprūpei, cita starpā fiziskās un garīgās veselības aprūpei, kā arī seksuālās un reproduktīvās veselības aprūpei, ja tā ir nodrošināta arī tās dalībvalsts valstspiederīgajiem, kura viņiem piešķirusi starptautisko aizsardzību.
- (74) Lai veicinātu starptautiskās aizsardzības saņēmēju integrāciju sabiedrībā, viņiem būtu jāvar piekļūt valsts, reģionāla un vietēja līmeņa integrācijas pasākumiem saskaņā ar nosacījumiem, kurus paredz dalībvalstis. Dalībvalstīm būtu jāapsver iespēja saglabāt starptautiskās aizsardzības saņēmēju piekļuvi valodu kursiem, ja valodu kursi viņiem bija pieejami kā pieteikuma iesniedzējiem.
- (75) Lai efektīvi pārraudzītu šīs regulas piemērošanu, tā ir regulāri jānovērtē.

- (76) Ņemot vērā to, ka šīs regulas mērķus, proti, noteikt standartus attiecībā uz dalībvalstu starptautiskās aizsardzības sniegšanu trešo valstu valstspiederīgajiem un bezvalstniekiem, bēgļu vai personu, kas tiesīgas saņemt alternatīvo aizsardzību, vienotu statusu un piešķirtās aizsardzības saturu, nevar pietiekami labi sasniegt atsevišķās dalībvalstīs, bet darbības mēroga un iedarbības dēļ tos var labāk sasniegt Savienības līmenī, Savienība var pieņemt pasākumus saskaņā ar LES 5. pantā noteikto subsidiaritātes principu. Saskaņā ar minētajā pantā noteikto proporcionālītātes principu šajā regulā paredz vienīgi tos pasākumus, kas ir vajadzīgi minēto mērķu sasniegšanai.
- (77) Saskaņā ar 1. un 2. pantu un 4.a panta 1. punktu 21. protokolā par Apvienotās Karalistes un Īrijas nostāju saistībā ar brīvības, drošības un tiesiskuma telpu, kas pievienots LES un LESD, un neskarot minētā protokola 4. pantu, Īrija nepiedalās šīs regulas pieņemšanā un Īrijai šī regula nav saistoša un nav jāpiemēro.
- (78) Saskaņā ar 1. un 2. pantu 22. protokolā par Dānijas nostāju, kas pievienots LES un LESD, Dānija nepiedalās šīs regulas pieņemšanā un Dānijai šī regula nav saistoša un nav jāpiemēro,

IR PIEŅĒMUŠI ŠO REGULU.

I nodaļa

Vispārīgi noteikumi

1. pants

Priekšmets

Šajā regulā nosaka standartus attiecībā uz:

- a) trešo valstu valstspiederīgo vai bezvalstnieku kvalificēšanu par starptautiskās aizsardzības saņēmējiem;
- b) vienotu statusu bēgļiem vai personām, kam ir tiesības uz alternatīvo aizsardzību;
- c) piešķirtās starptautiskās aizsardzības saturu.

2. pants

Materiālā darbības joma

- 1. Šo regulu piemēro trešo valstu valstspiederīgo vai bezvalstnieku kvalificēšanai par starptautiskās aizsardzības saņēmējiem un piešķirtās starptautiskās aizsardzības saturam.

2. Šo regulu nepiemēro valsts līmeņa humanitārajiem statusiem, ko dalībvalstis piešķir trešo valstu valstspiederīgajiem un bezvalstniekiem, kuri neietilpst šīs regulas darbības jomā. Valsts līmeņa humanitārie statusi, ja tādi tiek piešķirti, nerada risku tos sajaukt ar starptautisko aizsardzību.

3. pants

Definīcijas

Šajā regulā piemēro šādas definīcijas:

- (1) “bēgļa statuss” nozīmē, ka dalībvalsts atzīst trešās valsts valstspiederīgo vai bezvalstnieku par bēgli;
- (2) “alternatīvās aizsardzības statuss” nozīmē, ka dalībvalsts atzīst trešās valsts valstspiederīgo vai bezvalstnieku par personu, kas ir tiesīga saņemt alternatīvo aizsardzību;
- (3) “starptautiskā aizsardzība” ir bēgļa statuss vai alternatīvās aizsardzības statuss;
- (4) “starptautiskās aizsardzības saņēmējs” ir persona, kurai ir piešķirts bēgļa statuss vai alternatīvās aizsardzības statuss;

- (5) “bēglis” ir trešās valsts valstspiederīgais, kas, pamatoti baidoties no vajāšanas rases, reliģijas, valstspiederības, politisko uzskatu vai piederības noteiktai sociālai grupai dēļ, atrodas ārpus valsts, kuras valstspiederīgais viņš ir, un kas nespēj vai šādu baiļu dēļ nevēlas pieņemt minētās valsts aizsardzību, vai bezvalstnieks, kas, atrazdamies ārpus savas agrākās pastāvīgās dzīvesvietas valsts, to pašu iepriekš minēto iemeslu dēļ nevar vai šādu baiļu dēļ nevēlas tajā atgriezties, un uz kuru neattiecas 12. pants;
- (6) “persona, kas tiesīga saņemt alternatīvo aizsardzību” ir trešās valsts valstspiederīgais vai bezvalstnieks, kuru nevar kvalificēt par bēgli, bet attiecībā uz kuru ir sniegts pietiekams pamatojums, lai uzskatītu, ka minētā persona, ja tā atgrieztos savā izcelsmes valstī vai — ja tā ir bezvalstnieks — savas agrākās pastāvīgās dzīvesvietas valstī, saskartos ar reālu risku ciest būtisku kaitējumu, kas definēts 15. pantā, un uz kuru neattiecas 17. panta 1. un 2. punkts, un kura nevar vai šāda riska dēļ nevēlas pieņemt minētās valsts aizsardzību;
- (7) “starptautiskās aizsardzības pieteikums” ir pieprasījums, kuru dalībvalstij paudis trešās valsts valstspiederīgais vai bezvalstnieks un no kura var saprast nolūku saņemt bēgļa vai alternatīvās aizsardzības statusu;
- (8) “pieteikuma iesniedzējs” ir trešās valsts valstspiederīgais vai bezvalstnieks, kas paudis starptautiskās aizsardzības pieteikumu, attiecībā uz kuru vēl nav pieņemts galīgais lēmums;

- (9) “ģimenes locekļi”, ciktāl šāda ģimene jau pastāvējusi pirms pieteikuma iesniedzēja ieceļošanas dalībvalstu teritorijā, ir šādi starptautiskās aizsardzības saņēmēja ģimenes locekļi, kas atrodas tās pašas dalībvalsts teritorijā saistībā ar starptautiskās aizsardzības pieteikumu:
- a) starptautiskās aizsardzības saņēmēja laulātais vai neprecējies partneris stabilās attiecībās, ja neprecētus pārus uzskata par ekvivalentiem precētiem pāriem saskaņā ar attiecīgās dalībvalsts tiesību aktiem vai praksi,
 - b) šā punkta a) apakšpunktā minēto pāru vai starptautiskās aizsardzības saņēmēja nepilngadīgie bērni vai pilngadīgi apgādājami bērni, ja viņi ir neprecējušies, un neatkarīgi no tā, vai viņi ir dzimuši laulībā vai ārļaulībā vai arī ir adoptēti, kā paredzēts attiecīgās valsts tiesību aktos; nepilngadīgo uzskata par neprecētu, ja, balstoties uz individuālu izvērtējumu, viņa laulība neatbilstu attiecīgajiem valsts tiesību aktiem, ja tā būtu noslēgta attiecīgajā dalībvalstī, ņemot vērā jo īpaši likumā noteikto minimālo laulībā stāšanās vecumu;
 - c) ja starptautiskās aizsardzības saņēmējs ir nepilngadīgs un nav precējies — tēvs, māte vai cits pieaugušais, kas saskaņā ar attiecīgās dalībvalsts tiesību aktiem vai praksi ir atbildīgs par minēto saņēmēju, cita starpā pilngadīgs brālis vai māsa; nepilngadīgo uzskata par neprecētu, ja, balstoties uz individuālu izvērtējumu, viņa laulība neatbilstu attiecīgajiem valsts tiesību aktiem, ja tā būtu noslēgta attiecīgajā dalībvalstī, ņemot vērā jo īpaši likumā noteikto minimālo laulībā stāšanās vecumu;

- (10) “nepilngadīgais” ir trešās valsts valstspiederīgais vai bezvalstnieks, kas ir jaunāks par 18 gadiem;
- (11) “nepavadīts nepilngadīgais” ir nepilngadīgais, kas ieceļojis dalībvalstu teritorijā bez tāda pieaugušā pavadības, kurš ir par viņu atbildīgs saskaņā ar attiecīgās dalībvalsts tiesību aktiem vai praksi, un kamēr šāds pieaugušais nav uzņēmies aizgādību par minēto nepilngadīgo; tas ietver arī nepilngadīgo, kas palicis bez pavadības pēc ieceļošanas dalībvalstu teritorijā;
- (12) “uzturēšanās atļauja” ir atļauja, ko dalībvalsts iestādes izsniegušas vienotā formā, kura noteikta Regulā (EK) Nr. 1030/2002, un kas atļauj trešās valsts valstspiederīgajam vai bezvalstniekam likumīgi uzturēties attiecīgās dalībvalsts teritorijā;
- (13) “izcelsmes valsts” ir valstspiederības vai — attiecībā uz bezvalstniekiem — agrākās pastāvīgās dzīvesvietas valsts vai valstis;
- (14) “starptautiskās aizsardzības atņemšana” ir atbildīgās iestādes vai kompetentas tiesas lēmums atcelt vai izbeigt starptautisko aizsardzību, tostarp atsakoties to atjaunot;
- (15) “atbildīgā iestāde” ir tiesai pielīdzināma vai administratīva struktūra dalībvalstī, kas ir atbildīga par starptautiskās aizsardzības pieteikumu izskatīšanu un kas ir kompetenta pieņemt lēmumus procedūras administratīvajā posmā;
- (16) “sociālais nodrošinājums” ir sociālā nodrošinājuma jomas, kas noteiktas Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (EK) Nr. 883/2004¹⁹ 3. panta 1. un 2. punktā;

¹⁹ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (EK) Nr. 883/2004 (2004. gada 29. aprīlis) par sociālās nodrošināšanas sistēmu koordinēšanu (OV L 166, 30.4.2004., 1. lpp.).

- (17) “sociālā palīdzība” ir pabalsti, kas tiek piešķirti ar mērķi nodrošināt, lai tiktu apmierinātas to personu pamatvajadzības, kurām trūkst pietiekamu resursu;
- (18) “aizbildnis” ir fiziska persona vai organizācija, tostarp arī publiska struktūra, ko kompetentās iestādes ir norīkojušas attiecīgi palīdzēt nepavadītam nepilngadīgajam, pārstāvēt viņu un rīkoties viņa vārdā, lai nodrošinātu, ka nepavadītais nepilngadīgais var izmantot tiesības un pildīt pienākumus, ko paredz šī regula, un aizstāvētu viņa intereses un vispārējo labklājību.

II nodaļa

Starptautiskās aizsardzības pieteikumu izvērtēšana

4. pants

Informācijas iesniegšana un faktu un apstākļu izvērtēšana

1. Pieteikuma iesniedzēji iesniedz visus tiem pieejamos elementus, kuri pamato starptautiskās aizsardzības pieteikumu. Šajā nolūkā pieteikuma iesniedzēji pilnībā sadarbojas ar atbildīgo iestādi un citām kompetentajām iestādēm un visā procedūras laikā, tostarp kamēr notiek attiecīgo pieteikuma elementu izvērtēšana, paliek uz vietas un ir pieejami tās dalībvalsts teritorijā, kura ir atbildīga par viņu pieteikuma izskatīšanu.

2. Šā panta 1. punktā minētie elementi ir:

- a) pieteikuma iesniedzēja paziņojumi un
- b) visa dokumentācija, kas ir pieteikuma iesniedzēja rīcībā, attiecībā uz šādiem aspektiem:
 - i) iemesli, kādēļ pieteikuma iesniedzējs piesakās starptautiskajai aizsardzībai;
 - ii) pieteikuma iesniedzēja vecums;
 - iii) pieteikuma iesniedzēja biogrāfijas dati, tostarp attiecīgo ģimenes locekļu un citu radnieku dati;
 - iv) pieteikuma iesniedzēja identitāte;
 - v) pieteikuma iesniedzēja valstspiederība vai valstspiederības;
 - vi) pieteikuma iesniedzēja iepriekšējās dzīvesvietas valsts vai valstis un vieta vai vietas;
 - vii) pieteikuma iesniedzēja iepriekšējie starptautiskās aizsardzības pieteikumi;
 - viii) jebkādas ar pieteikuma iesniedzēju saistītas pārmitināšanas vai humanitārās uzņemšanas procedūras rezultāti, kā noteikts Regulā (ES) 2024/...⁺;
 - ix) pieteikuma iesniedzēja ceļošanas maršruti; un
 - x) pieteikuma iesniedzēja ceļošanas dokumenti.

⁺ OV: lūgums ievietot dokumentā PE-CONS 18/24 (2016/0225(COD)) ietvertās regulas numuru.

3. Atbildīgā iestāde izvērtē starptautiskās aizsardzības pieteikuma attiecīgos elementus saskaņā ar Regulas (ES) 2024/...⁺ 34. pantu.
4. Faktu, ka pieteikuma iesniedzējs jau bijis pakļauts vajāšanai vai būtiskam kaitējumam, vai tiešiem šādas vajāšanas vai šāda kaitējuma draudiem, uzskata par nopietnu norādi uz minētā pieteikuma iesniedzēja pamatotajām bailēm no vajāšanas vai uz reālu risku ciest būtisku kaitējumu, ja vien nav dibinātu iemeslu uzskatīt, ka šāda vajāšana vai būtisks kaitējums netiks atkārtoti.
5. Ja viens vai vairāki konkrēti pieteikuma iesniedzēja paziņojumu aspekti netiek apliecināti dokumentāri vai ar citiem pierādījumiem, par šādiem konkrētiem aspektiem netiek pieprasīti papildu pierādījumi, ja ir izpildīti šādi nosacījumi:
 - a) pieteikuma iesniedzējs pielicis patiesas pūles, lai pamatotu savu starptautiskās aizsardzības pieteikumu;
 - b) ir iesniegti visi attiecīgie elementi, kas ir pieteikuma iesniedzēja rīcībā, un ir sniegts pietiekams paskaidrojums attiecībā uz jebkādu citu attiecīgu elementu neesamību;
 - c) pieteikuma iesniedzēja paziņojumi uzskatāmi par saskanīgiem un ticamiem un nav pretrunā ar specifisku un vispārēju informāciju, kas pieejama saistībā ar pieteikuma iesniedzēja lietu;

⁺ OV: lūgums ievietot dokumentā PE-CONS 16/24 (2016/0224A(COD)) ietvertās regulas numuru.

- d) konstatēts, ka pieteikuma iesniedzējam kopumā var uzticēties, cita starpā ņemot vērā laiku, kad pieteikuma iesniedzējs pieteicies uz starptautisko aizsardzību.

5. pants

Starptautiskās aizsardzības vajadzības, kas rodas uz vietas

1. Pamatotas bailes no vajāšanas vai reāls risks ciest būtisku kaitējumu drīkst balstīties uz:
 - a) notikumiem, kas notikuši, kopš pieteikuma iesniedzējs atstājis izcelsmes valsti; vai
 - b) darbībām, kādās pieteikuma iesniedzējs iesaistījies kopš izcelsmes valsts atstāšanas, jo īpaši, ja konstatēts, ka šīs darbības, uz kurām pamatojas, izsaka un turpina izteikt izcelsmes valstī pastāvējušo pārliecību, uzskatus vai orientāciju.
2. Ja vajāšanas vai būtiska kaitējuma riska pamatā ir apstākļi, kurus pieteikuma iesniedzējs ir radījis kopš izcelsmes valsts atstāšanas vienīgi vai galvenokārt nolūkā radīt nepieciešamos nosacījumus, lai pieteiktos starptautiskajai aizsardzībai, atbildīgā iestāde var atteikties piešķirt starptautisko aizsardzību ar noteikumu, ka jebkādā lēmumā, kas pieņemts par starptautiskās aizsardzības pieteikumu, ir ievērota Ženēvas 1951. gada 28. jūlija Konvencija par bēgļu statusu, kas papildināta ar Ņujorkas 1967. gada 31. janvāra protokolu ("Ženēvas Konvencija"), Cilvēktiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencija (ECTK) un Eiropas Savienības Pamattiesību harta.

6. pants

Vajātāji vai būtiska kaitējuma nodarītāji

Vajātāji vai būtiska kaitējuma nodarītāji var būt:

- a) valsts;
- b) puses vai organizācijas, kas kontrolē valsti vai būtisku valsts teritorijas daļu;
- c) nevalstiski nodarītāji, ja ir iespējams pierādīt, ka 7. panta 1. punktā minētie nodarītāji nav spējīgi vai nevēlas nodrošināt aizsardzību pret vajāšanu vai būtisku kaitējumu.

7. pants

Aizsardzības nodrošinātāji

- 1. Aizsardzību pret vajāšanu vai būtisku kaitējumu var nodrošināt tikai turpmāk norādītie nodrošinātāji ar noteikumu, ka tie spēj un vēlas nodrošināt efektīvu un laikā neierobežotu aizsardzību saskaņā ar 2. punktu:
 - a) valsts;
 - b) stabilas, iedibinātas nevalstiskas iestādes, tostarp starptautiskas organizācijas, kas kontrolē valsti vai būtisku valsts teritorijas daļu.

2. Aizsardzībai pret vajāšanu vai būtisku kaitējumu jābūt efektīvai un neierobežotai laikā. Minētā aizsardzība ir uzskatāma par nodrošinātu, ja 1. punktā minētie nodrošinātāji veic pamatotus pasākumus, lai novērstu vajāšanu vai būtiska kaitējuma nodarīšanu, inter alia uzturot efektīvu tiesību sistēmu, lai atklātu darbības, kas veido vajāšanu vai būtisku kaitējumu, saistībā ar tām veiktu kriminālvajāšanu un sodītu par to izdarīšanu, un ja pieteikuma iesniedzējam ir piekļuve minētajai aizsardzībai.
3. Izvērtējot, vai stabilas, iedibinātas nevalstiskas iestādes, cita starpā starptautiskas organizācijas, kontrolē valsti vai ievērojamu tās teritorijas daļu un nodrošina aizsardzību 2. punkta nozīmē, atbildīgā iestāde ņem vērā precīzu un aktuālu informāciju par izcelsmes valstīm, kas iegūta no attiecīgiem un pieejamajiem valsts, Savienības un starptautiskajiem avotiem, un, ja iespējams, konkrētu izcelsmes valstu situācijas kopīgu analīzi un norādes, kas minētas Regulas (ES) 2021/2303 11. pantā.

8. pants

Iekšējās aizsardzības alternatīva

1. Ja vajāšanas vai būtiska kaitējuma nodarītāji nav valsts vai to pārstāvošas personas vai struktūras, atbildīgā iestāde, izvērtējot starptautiskās aizsardzības pieteikumu, pārbauda starptautiskās aizsardzības nepieciešamību, proti, vai pieteikuma iesniedzējam starptautiskā aizsardzība nav vajadzīga, jo viņš var droši un likumīgi ieceļot izcelsmes valsts daļā un tikt tajā uzņemts un var pamatoti sagaidīt, ka viņš varētu tur apmesties, un vai minētajā valsts daļā pieteikuma iesniedzējam:
 - a) nav pamatoti jābaidās no vajāšanas un nepastāv reāls risks ciest būtisku kaitējumu, vai
 - b) ir pieejama efektīva un laikā neierobežota aizsardzība pret vajāšanu vai būtisku kaitējumu.
2. Ja vajāšanas vai būtiska kaitējuma nodarītāji ir valsts vai to pārstāvošas personas vai struktūras, atbildīgā iestāde pieņem, ka pieteikuma iesniedzējam nav pieejama efektīva aizsardzība un nav jāveic 1. punktā minētā pārbaude.

Atbildīgā iestāde drīkst veikt 1. punktā minēto pārbaudi tikai tad, ja ir skaidri konstatēts, ka vajāšanas vai būtiska kaitējuma risku rada vajātājs vai nodarītājs, kura vara nepārprotami ir tikai konkrētā ģeogrāfiskā teritorijā, vai ja valsts pati kontrolē tikai atsevišķas valsts daļas.

3. Atbildīgā iestāde veic 1. punktā minēto pārbaudi, tiklīdz tā ir konstatējusi, ka citādi uz pieteikuma iesniedzēju attiektos šajā regulā noteiktie kvalifikācijas kritēriji. Pienākums pierādīt, ka pieteikuma iesniedzējam ir pieejama iekšējās aizsardzības alternatīva, ir atbildīgajai iestādei. Pieteikuma iesniedzējam ir tiesības iesniegt pierādījumus un jebkākus elementus, kas parāda, ka šāda alternatīva viņam nav pieejama. Atbildīgā iestāde ņem vērā pieteikuma iesniedzēja iesniegtos pierādījumus un elementus.
4. Pārbaudot, vai pieteikuma iesniedzējam ir pamats bailēm no vajāšanas vai pastāv reāls risks, ka viņam tiks nodarīts būtisks kaitējums, vai viņam ir pieejama aizsardzība pret vajāšanu vai būtisku kaitējumu attiecīgajā izcelsmes valsts daļā saskaņā ar 1. punktu, atbildīgā iestāde, pieņemot lēmumu par starptautiskās aizsardzības pieteikumu, ņem vērā vispārējos apstākļus, kādi dominē attiecīgajā valsts daļā, un pieteikuma iesniedzēja personīgos apstākļus, kā noteikts 4. pantā. Šajā nolūkā atbildīgā iestāde ņem vērā precīzu un aktuālu informāciju, kas iegūta no attiecīgiem un pieejamiem valsts, Savienības un starptautiskiem avotiem, un, ja iespējams, konkrētu izcelsmes valstu situācijas kopīgu analīzi un norādes, kas minētas Regulas (ES) 2021/2302 11. pantā.
5. Šā panta 1. punkta piemērošanas nolūkā atbildīgā iestāde ņem vērā:
 - a) vispārējos apstākļus, kādi dominē attiecīgajā izcelsmes valsts daļā, cita starpā 7. pantā minētās aizsardzības pieejamību, efektivitāti un noturīgumu;

- b) pieteikuma iesniedzēja personīgos apstākļus saistībā ar tādiem faktoriem kā veselība, vecums, dzimums, tostarp dzimtes identitāte, seksuālā orientācija, etniskā izcelsme un piederība nacionālai minoritātei; un
 - c) vai pieteikuma iesniedzējs varēs apmierināt savas pamatvajadzības.
6. Ja pieteikuma iesniedzējs ir nepavadīts nepilngadīgais, atbildīgā iestāde ņem vērā nepilngadīgā intereses un jo īpaši ilgstošas un pienācīgas aprūpes un aizbildnības risinājumu pieejamību.

III nodaļa

Kvalificēšana par bēgli

9. pants

Vajāšanas darbības

1. Darbība tiek uzskatīta par vajāšanas darbību Ņenēvas Konvencijas 1. panta A punkta nozīmē, ja:
- a) sava rakstura vai biežuma dēļ tā ir pietiekami smaga, lai būtu smags cilvēka pamattiesību pārkāpums, jo īpaši tādu tiesību pārkāpums, no kuru aizsardzības nevar atkāpties saskaņā ar ECTK 15. panta 2. punktu; vai

- b) tasi ir vairāku pasākumu, cita starpā cilvēktiesību pārkāpumu, kopums, kas ir pietiekami smags, lai ietekmētu individu a) apakšpunktā minētajam veidam līdzīgā veidā.

2. Vajāšanas darbības, kas par tādām kvalificētas saskaņā ar 1. punktu, *inter alia* var notikt kā:

- a) fiziska vai garīga vardarbība, ieskaitot seksuālu vardarbību;
- b) juridiski, administratīvi, policijas vai tiesu iestāžu pasākumi, kas paši par sevi ir diskriminējoši vai tiek īstenoti diskriminējošā veidā;
- c) nesamērīga vai diskriminējoša kriminālvajāšana vai nesamērīgs vai diskriminējošs sods;
- d) juridiskas pārsūdzības atteikums, kā rezultātā tiek piespriests nesamērīgs vai diskriminējošs sods;
- e) kriminālvajāšana vai sods par atteikšanos pildīt militāro dienestu konflikta laikā, ja militāra dienesta pildīšana ietvertu noziegumu vai tādu darbību izdarīšanu, uz ko attiecas 12. panta 2. punktā minētie izslēgšanas pamati;
- f) darbības, kas vērstas tieši pret dzimumu vai pret bērniem.

3. Lai pieteikuma iesniedzējs atbilstu bēgļa definīcijai, kas izklāstīta 3. panta 5) punktā, ir jāpastāv saiknei starp 10. pantā minētajiem vajāšanas iemesliem un vajāšanas darbībām, kas par tādām kvalificētas saskaņā ar šā panta 1. punktu, vai aizsardzības trūkumu pret šādām darbībām.

10. pants
Vajāšanas iemesli

1. Izvērtējot vajāšanas iemeslus, ņem vērā šādus elementus:
 - a) rases jēdziens jo īpaši ietver apsvērumus, kas ir saistīti ar ādas krāsu, izcelsmi vai piederību kādai noteiktai etniskai grupai;
 - b) reliģijas jēdziens jo īpaši ietver teisma, neteisma un ateisma uzskatu esamību, piedalīšanos vai nepiedalīšanos formālās kulta darbībās privāti vai publiski, vienatnē vai kopā ar citiem, citas reliģiskas darbības vai uzskatu izteikšanu, vai personīgu vai grupas uzvedību, kuras pamatā ir vai kuru izraisa jebkāda reliģiska pārliecība;
 - c) valstspiederības jēdziens ietver ne vien pilsonību vai tās neesamību, bet jo īpaši ietver piederību kādai grupai, ko nosaka kultūras, etniskā vai valodas identitāte, kopēja ģeogrāfiskā vai politiskā izcelsme vai grupas attiecības ar citas valsts iedzīvotājiem;

- d) piederības pie noteiktas sociālās grupas jēdziens jo īpaši ietver piederību grupai:
 - i) kuras dalībniekiem piemīt, vai tiek uzskatīts, ka tiem piemīt, kopīga iedzimta pazīme vai kopēja izcelsme, ko nevar mainīt, vai pazīme vai pārliecība, kas ir tik svarīga identitātei vai apziņai, ka personu nebūtu jāspiež no tās atteikties, un
 - ii) kurai attiecīgajā valstī ir īpatna identitāte, jo apkārtējā sabiedrība to uztver kā atšķirīgu;
- e) politisko uzskatu jēdziens jo īpaši ietver viedokļa, domu vai pārliecības esamību par jautājumu, kas saistīts ar potenciālajiem vajātājiem, kuri minēti 6. pantā, un to politiku vai metodēm, neatkarīgi no tā, vai pieteikuma iesniedzējs rīkojies saskaņā ar šo viedokli, domām vai pārliecību.

Atkarībā no apstākļiem izcelsmes valstī piederības pie noteiktas sociālās grupas jēdziens, kas minēts pirmās daļas d) apakšpunktā, ietver piederību grupai, kuras kopīgā pazīme ir seksuālā orientācija. Lai noteiktu piederību pie noteiktas sociālās grupas vai identificētu šādas grupas pazīmes, pienācīgi ņem vērā ar dzimumu saistītus aspektus, cita starpā dzimtes identitāti un dzimuma pašizpausmi.

2. Izvērtējot, vai pieteikuma iesniedzējam ir pamatotas bailes no vajāšanas, nav svarīgi, vai pieteikuma iesniedzējam faktiski piemīt rases, reliģijas, valstspiederības, sociālās vai politiskās pazīmes, kas izraisa vajāšanu, ar noteikumu, ka šādas pazīmes uz pieteikuma iesniedzēju attiecina vajātājs.
3. Izvērtējot, vai pieteikuma iesniedzējam ir pamatotas bailes no vajāšanas, atbildīgā iestāde nevar pamatoti sagaidīt, ka nolūkā izvairīties no vajāšanas riska savā izcelsmes valstī pieteikuma iesniedzējs pielāgos vai mainīs savu uzvedību, pārliecību vai identitāti vai atturēsies no konkrētām darbībām, ja šāda uzvedība, pārliecība vai darbības ir raksturīgas šīs personas identitātei.

11. pants

Statusa zaudēšana

1. Trešās valsts valstspiederīgais vai bezvalstnieks zaudē bēgļa statusu, ja iestājas viens vai vairāki no šādiem apstākļiem:
 - a) trešās valsts valstspiederīgais ir brīvprātīgi no jauna pieņēmis savas valstspiederības valsts aizsardzību;
 - b) trešās valsts valstspiederīgais vai bezvalstnieks ir brīvprātīgi atguvis savu valstspiederību pēc tam, kad bija to zaudējis;

- c) trešās valsts valstspiederīgais vai bezvalstnieks ir ieguvis jaunu valstspiederību, un tam ir savas jaunās valstspiederības valsts aizsardzība;
- d) trešās valsts valstspiederīgais vai bezvalstnieks ir brīvprātīgi no jauna apmeties valstī, kuru atstāja vai ārpus kuras uzturējās, baidoties no vajāšanas;
- e) trešās valsts valstspiederīgais vai bezvalstnieks vairs nevar atteikties no savas valstspiederības valsts aizsardzības, jo vairs nepastāv apstākļi, saistībā ar kuriem viņš tika atzīts par bēgli;
- f) bezvalstnieks var atgriezties savā agrākās pastāvīgās dzīvesvietas valstī, jo vairs nepastāv apstākļi, saistībā ar kuriem viņš tika atzīts par bēgli.

Pirmās daļas e) un f) apakšpunktu nepiemēro bēglim, kurš var atsaukties uz nepārvaramiem iemesliem, kas izriet no iepriekš veiktas vajāšanas, lai atteiktos pieņemt valstspiederības valsts aizsardzību vai, ja viņš ir bezvalstnieks, viņa agrākās pastāvīgās dzīvesvietas valsts aizsardzību.

2. Lai izvērtētu, vai ir piemērojams 1. punkta pirmās daļas e) un f) apakšpunkts, atbildīgā iestāde:
- a) ņem vērā precīzu un aktuālu informāciju, kas iegūta no attiecīgiem un pieejamiem valsts, Savienības un starptautiskiem avotiem, un, ja iespējams, konkrētu izcelsmes valstu situācijas kopīgu analīzi un norādes, kas minētas Regulas (ES) 2021/2303 11. pantā;
 - b) ņem vērā, vai apstākļu maiņa ir tik nozīmīga un neierobežota laikā, ka bēgļa bailes tikt vajātam vairs nevar uzskatīt par pamatotām.

12. pants
Izslēgšana

1. Trešās valsts valstspiederīgo vai bezvalstnieku izslēdz no to personu loka, kas kvalificējas par bēgļiem, ja minētais trešās valsts valstspiederīgais vai bezvalstnieks:
 - a) ietilpst Ženēvas Konvencijas 1. panta D punkta darbības jomā, kas attiecas uz aizsardzību vai palīdzību, ko sniedz Apvienoto Nāciju Organizācijas struktūras vai aģentūras, izņemot Apvienoto Nāciju Organizācijas Augsto komisāru bēgļu jautājumus; ja šāda aizsardzība vai palīdzība jebkādu iemeslu dēļ izbeigta, līdz galam nenokārtojot minētā trešās valsts valstspiederīgā vai bezvalstnieka stāvokli saskaņā ar attiecīgajām Apvienoto Nāciju Organizācijas Ģenerālās asamblejas rezolūcijām, minētais trešās valsts valstspiederīgais vai bezvalstnieks paša šā fakta dēļ ir tiesīgs gūt labumu no šīs regulas;
 - b) tās valsts kompetentās iestādes, kurās trešās valsts valstspiederīgais vai bezvalstnieks uzturas, ir atzinušas, ka viņam ir tādas tiesības un pienākumi, kādi izriet no attiecīgās valsts valstspiederības, vai līdzvērtīgas tiesības un pienākumi.
2. Trešās valsts valstspiederīgo vai bezvalstnieku izslēdz no to personu loka, kas kvalificējas par bēgļiem, ja ir nopietni iemesli uzskatīt, ka minētais trešās valsts valstspiederīgais vai bezvalstnieks:
 - a) ir izdarījis noziegumu pret mieru, kara noziegumu vai noziegumu pret cilvēci, kā noteikts starptautiskos dokumentos, kas sagatavoti, lai paredzētu noteikumus pret šādiem noziegumiem;

- b) pirms minētais trešās valsts valstspiederīgais vai bezvalstnieks tika uzņemts kā bēglis, tātad pirms bēgļa statusa piešķiršanas, ir ārpus patvēruma valsts izdarījis smagu nepolitisku noziegumu; īpaši nežēlīgas darbības, pat ja tās veiktas šķietami politisku mērķu vārdā, var atzīt par smagiem nepolitiskiem noziegumiem;
 - c) ir vainīgs darbībās, kas ir pretējas ANO mērķiem un principiem, kuri izklāstīti ANO Statūtu preambulā un 1. un 2. pantā.
3. Šā panta 2. punktu piemēro personām, kuras kūda vai citādi piedalās tajā minēto noziegumu vai darbību izdarīšanā.
4. Tiklīdz, pamatojoties uz attiecīgās personas izdarīto noziegumu vai veikto darbību smaguma izvērtējumu un minētās personas individuālās atbildības izvērtējumu un ņemot vērā visus minēto noziegumu vai darbību apstākļus un minētās personas situāciju, atbildīgā iestāde konstatē, ka ir piemērojams viens vai vairāki 2. vai 3. punktā noteiktie izslēgšanas pamati, atbildīgā iestāde izslēdz pieteikuma iesniedzēju no bēgļa statusa, neveicot proporcionalitātes izvērtējumu, kas saistīts ar bailēm tikt vajātam.

5. Šā panta 4. punktā minētajā izvērtējumā, veicot nepilngadīgā pārbaudi saskaņā ar 2. un 3. punktu, atbildīgā iestāde inter alia ņem vērā, kādā mērā saskaņā ar valsts tiesību aktiem par kriminālatbildības vecumu šis nepilngadīgais būtu uzskatāms par krimināltiesiski atbildīgu, ja viņš noziegumu būtu izdarījis starptautiskās aizsardzības pieteikumu izskatošās dalībvalsts teritorijā.

IV nodaļa

Bēgļa statuss

13. pants

Bēgļa statusa piešķiršana

Atbildīgā iestāde piešķir bēgļa statusu trešās valsts valstspiederīgajam vai bezvalstniekam, kas ir kvalificējams par bēgli saskaņā ar II un III nodaļu.

14. pants
Bēgļa statusa atņemšana

1. Atbildīgā iestāde atņem bēgļa statusu, kas piešķirts trešās valsts valstspiederīgajam vai bezvalstniekam,, ja:
 - a) minētais trešās valsts valstspiederīgais vai bezvalstnieks zaudējis bēgļa statusu saskaņā ar 11. pantu;
 - b) minētais trešās valsts valstspiederīgais vai bezvalstnieks saskaņā ar 12. pantu būtu bijis jāizslēdz vai viņš ir izslēgts no to persona loka, kas kvalificējas par bēgļiem;
 - c) bēgļa statusa piešķiršanā izšķiroša nozīme bijusi minētā trešās valsts valstspiederīgā vai bezvalstnieka nepareizi uzrādītiem faktiem, tostarp viltotu dokumentu izmantošanai, vai neuzrādītiem faktiem;
 - d) ir pamatots iemesls uzskatīt, ka minētais trešās valsts valstspiederīgais vai bezvalstnieks rada draudus tās dalībvalsts drošībai, kurā minētais trešās valsts valstspiederīgais vai bezvalstnieks atrodas;
 - e) minētais trešās valsts valstspiederīgais vai bezvalstnieks ir notiesāts ar galīgu spriedumu par sevišķi smaga nozieguma izdarīšanu un rada draudus tās dalībvalsts sabiedrībai, kurā minētais trešās valsts valstspiederīgais vai bezvalstnieks atrodas.

2. Situācijās, kurās piemērojams 1. punkta d) un e) apakšpunkts, atbildīgā iestāde var izlemt nepiešķirt bēgļa statusu, ja vēl nav pieņemts lēmums par starptautiskās aizsardzības pieteikumu.
3. Personas, uz kurām attiecas šā panta 1. punkta d) un e) apakšpunkts vai 2. punkts, ir tiesīgas izmantot tiesības, kas noteiktas Ženēvas Konvencijas 3., 4., 16., 22., 31., 32. un 33. pantā, vai līdzīgas tiesības, ar noteikumu, ka šīs personas atrodas attiecīgajā dalībvalstī.
4. Atbildīgā iestāde, kas piešķirusi bēgļa statusu, individuāli par katru personu parāda, ka bēgļa statusa saņēmējs ir zaudējis bēgļa statusu vai ka tam nemaz nevajadzēja piešķirt bēgļa statusu vai vairs nevajadzētu būt bēgļa statusa saņēmējam šā panta 1. punktā noteikto iemeslu dēļ. Atņemšanas procedūras laikā piemēro Regulas (ES) 2024/...⁺ 66. pantu.

⁺ OV: lūgums ievietot dokumentā PE-CONS 16/24 (2016/0224A(COD)) ietvertās regulas numuru.

V nodaļa

Kvalificēšana alternatīvās aizsardzības statusam

15. pants

Būtisks kaitējums

Būtisks kaitējums, kas minēts 3. panta 6) punktā, ir:

- a) nāves sods vai tā izpilde;
- b) pieteikuma iesniedzēja spīdzināšana vai necilvēcīga vai pazemojoša izturēšanās pret viņu vai necilvēcīga vai pazemojoša sodīšana izcelsmes valstī; vai
- c) smagi un individuāli draudi civiliedzīvotāja dzīvībai vai veselībai plaši izplatītas vardarbības dēļ starptautisku vai iekšēju bruņotu konfliktu gadījumā.

16. pants

Statusa zaudēšana

1. Alternatīvās aizsardzības statusa saņēmējs zaudē tiesības uz alternatīvo aizsardzību, ja apstākļi, kuru dēļ piešķirts minētais statuss, vairs nepastāv vai ir mainījušies tādā mērā, ka aizsardzība vairs nav nepieciešama.

2. Lai izvērtētu, vai apstākļi, kuru dēļ piešķirts alternatīvās aizsardzības statuss, vairs nepastāv vai ir mainījušies tādā mērā, ka aizsardzība vairs nav nepieciešama, atbildīgā iestāde:
- a) ņem vērā precīzu un aktuālu informāciju, kas iegūta no attiecīgiem un pieejamiem valsts, Savienības un starptautiskiem avotiem, un, ja iespējams, konkrētu izcelsmes valstu situācijas kopīgu analīzi un norādes, kas minētas Regulas (ES) 2021/2303 11. pantā;
 - b) ņem vērā, vai apstākļu maiņa ir tik nozīmīga un neierobežota laikā, ka alternatīvās aizsardzības statusa saņēmējs vairs nesaskaras ar reālu būtiska kaitējuma risku.
3. Šā panta 1. punktu nepiemēro alternatīvās aizsardzības statusa saņēmējam, kurš var atsaukties uz nepārvaramiem iemesliem, kas izriet no iepriekš nodarīta būtiska kaitējuma, lai atteiktos pieņemt valstspiederības valsts aizsardzību vai, ja viņš ir bezvalstnieks, viņa agrākās pastāvīgās dzīvesvietas valsts aizsardzību.

17. pants

Izslēgšana

1. Trešās valsts valstspiederīgo vai bezvalstnieku izslēdz no to personu loka, kas tiesīgas saņemt alternatīvo aizsardzību, ja ir nopietni iemesli uzskatīt, ka minētais trešās valsts valstspiederīgais vai bezvalstnieks:
 - a) ir izdarījis noziegumu pret mieru, kara noziegumu vai noziegumu pret cilvēci, kā noteikts starptautiskos dokumentos, kas sagatavoti, lai paredzētu noteikumus pret šādiem noziegumiem;
 - b) ir izdarījis smagu noziegumu pirms ierašanās dalībvalsts teritorijā vai ir notiesāts par smagu noziegumu pēc ierašanās;
 - c) ir vainīgs darbībās, kas ir pretējas ANO mērķiem un principiem, kuri izklāstīti ANO Statūtu preambulā un 1. un 2. pantā;
 - d) rada draudus sabiedrībai vai valsts drošībai.
2. Šā panta 1. punktu piemēro personām, kuras kūda vai citādi piedalās tajā minēto noziegumu vai darbību izdarīšanā.

3. Trešās valsts valstspiederīgo vai bezvalstnieku var izslēgt no to personu loka, kas tiesīgas saņemt alternatīvo aizsardzību, ja minētais trešās valsts valstspiederīgais vai bezvalstnieks pirms uzņemšanas attiecīgajā dalībvalstī ir izdarījis vienu vai vairākus noziegumus, uz kuriem neattiecas 1. punkta a), b) un c) apakšpunkts un par kuriem būtu piemērojams cietumsods, ja tie būtu izdarīti attiecīgajā dalībvalstī, un ja minētais trešās valsts valstspiederīgais vai bezvalstnieks savu izcelsmes valsti atstājis vienīgi tādēļ, lai izvairītos no sankcijām par minētajiem noziegumiem.
4. Tiklīdz, pamatojoties uz attiecīgās personas izdarīto noziegumu vai veikto darbību smaguma izvērtējumu un minētās personas individuālās atbildības izvērtējumu un ņemot vērā visus minēto noziegumu vai darbību apstākļus un minētās personas situāciju, atbildīgā iestāde konstatē, ka ir piemērojams viens vai vairāki 1. vai 2. punktā noteiktie izslēgšanas pamati, atbildīgā iestāde izslēdz pieteikuma iesniedzēju no alternatīvās aizsardzības statusa, neveicot proporcionalitātes izvērtējumu, kas saistīts ar bailēm no būtiska kaitējuma.
5. Šā panta 4. punktā minētajā izvērtējumā, veicot nepilngadīgā pārbaudi saskaņā ar 1. punktu, atbildīgā iestāde inter alia ņem vērā, kādā mērā saskaņā ar valsts tiesību aktiem par kriminālatbildības vecumu šis nepilngadīgais būtu uzskatāms par krimināltiesiski atbildīgu, ja viņš noziegumu būtu izdarījis starptautiskās aizsardzības pieteikumu izskatošās dalībvalsts teritorijā vai attiecīgā gadījumā būtu notiesāts par smagu noziegumu pēc ierašanās.

VI nodaļa

Alternatīvās aizsardzības statuss

18. pants

Alternatīvās aizsardzības statusa piešķiršana

Atbildīgā iestāde piešķir alternatīvās aizsardzības statusu trešās valsts valstspiederīgajam vai bezvalstniekam, kas ir tiesīgs saņemt alternatīvo aizsardzību saskaņā ar II un V nodaļu.

19. pants

Alternatīvās aizsardzības statusa atņemšana

1. Atbildīgā iestāde atņem trešās valsts valstspiederīgā vai bezvalstnieka alternatīvās aizsardzības statusu, ja:
 - a) minētais trešās valsts valstspiederīgais vai bezvalstnieks vairs nav uzskatāms par tiesīgu uz alternatīvo aizsardzību saskaņā ar 16. pantu;
 - b) pēc tam, kad tam piešķirts alternatīvās aizsardzības statuss, minētais trešās valsts valstspiederīgais vai bezvalstnieks saskaņā ar 17. pantu būtu jāizslēdz vai ir izslēgts no to personu loka, kas tiesīgas uz alternatīvo aizsardzību;

- c) alternatīvās aizsardzības statusa piešķiršanā izšķiroša nozīme bijusi minētā trešās valsts valstspiederīga vai bezvalstnieka nepareizi uzrādītiem faktiem, cita starpā viltotu dokumentu izmantošanai, vai neuzrādītiem faktiem.

2. Atbildīgā iestāde, kas piešķirusi alternatīvās aizsardzības statusu, individuāli par katru personu parāda, ka alternatīvās aizsardzības statusa saņēmējs vairs nav tiesīgs uz alternatīvo aizsardzību vai ka tam nemaz nevajadzēja piešķirt alternatīvās aizsardzības statusu vai vairs nevajadzētu būt alternatīvās aizsardzības statusa saņēmējam šā panta 1. punktā izklāstīto iemeslu dēļ. Atņemšanas procedūras laikā piemēro Regulas (ES) 2024/...⁺ 66. pantu.

⁺ OV: lūgums ievietot dokumentā PE-CONS 16/24 (2016/0224A(COD)) ietvertās regulas numuru.

VII nodaļa
Starptautiskās aizsardzības saņēmēju
starptautiskās aizsardzības tiesību un pienākumu saturs

I SADAĻA
KOPĪGI NOTEIKUMI

20. pants

Vispārīgi noteikumi

1. Neskarot Ženēvas Konvencijā noteiktās tiesības un pienākumus, starptautiskās aizsardzības saņēmējiem ir šajā nodaļā noteiktās tiesības un pienākumi.
2. Starptautiskās aizsardzības saņēmējiem ir piekļuve tiesībām, kas paredzētas saskaņā ar šo nodaļu, tiklīdz viņiem ir piešķirta starptautiskā aizsardzība un tik ilgi, kamēr saglabājas bēgļa statuss vai alternatīvās aizsardzības statuss.

3. Ja 15 dienās pēc starptautiskās aizsardzības piešķiršanas starptautiskās aizsardzības saņēmējam nav izsniegta uzturēšanās atļauja, attiecīgā dalībvalsts veic pagaidu pasākumus, piemēram, reģistrē vai izsniedz dokumentu, lai nodrošinātu, ka saņēmējam ir faktiskā piekļuve šajā nodaļā noteiktajām tiesībām, izņemot tām, kas noteiktas 25. un 27. pantā, līdz brīdim, kad tiek izsniegta uzturēšanās atļauja saskaņā ar 24. pantu.
4. Piemērojot šīs nodaļas noteikumus un ja ir konstatēts, ka personai ir īpašas vajadzības, piemēram, tāpēc ka persona ir nepilngadīga, nepavadīts nepilngadīgais, persona ar invaliditāti, vecāka gadagājuma cilvēks, grūtniece, vientuļais vecāks ar nepilngadīgu vai pilngadīgu apgādājamu bērnu, cilvēku tirdzniecības upuris, persona ar smagu slimību, ar garīgās veselības traucējumiem vai persona, kura bijusi pakļauta spīdzināšanai, izvarošanai vai citiem smagas psiholoģiskās, fiziskās vai seksuālās vardarbības veidiem, kompetentā iestāde ņem vērā minētās īpašās vajadzības.
5. Piemērojot šīs nodaļas noteikumus, kas attiecas uz nepilngadīgajiem, kompetentās iestādes vispirms ņem vērā bērna intereses.

21. pants

Aizsardzība pret izraidīšanu

Ievēro neizraidīšanas principu saskaņā ar Savienības un starptautiskajiem tiesību aktiem.

22. pants
Informācija

Kompetentās iestādes starptautiskās aizsardzības saņēmējiem sniedz informāciju par tiesībām un pienākumiem, kas saistīti ar bēgļa statusu vai alternatīvās aizsardzības statusu, pēc iespējas drīzāk pēc šādas aizsardzības piešķiršanas. Šo informāciju, kas precizēta I pielikumā,

- a) sniedz valodā, kuru aizsardzības saņēmējs var saprast vai kuru ir pamats uzskatīt par viņam saprotamu, un
- b) tajā ietver skaidras norādes uz sekām, kas rodas, ja netiek ievērotas 27. pantā paredzētās saistības attiecībā uz pārvietošanos Savienības teritorijā.

23. pants
Ģimenes vienotības saglabāšana

1. Tās dalībvalsts kompetentās iestādes, kas starptautiskās aizsardzības saņēmējam piešķirusi starptautisko aizsardzību, saskaņā ar valstī noteiktajām procedūrām izsniedz uzturēšanās atļaujas minētā starptautiskās aizsardzības saņēmēja ģimenes locekļiem, kuri individuāli nekvalificējas starptautiskajai aizsardzībai un kuri piesakās uzturēšanās atļaujas saņemšanai minētajā dalībvalstī, ja nav piemērojams šā panta 3., 4. vai 5. punkts un ciktāl tas ir saderīgi ar ģimenes locekļa personīgo juridisko statusu.

2. Uzturēšanās atļaujai, kura izsniegta saskaņā ar 1. punktu, ir tāds pats derīguma termiņš kā uzturēšanās atļaujai, kas izsniegta starptautiskās aizsardzības saņēmējam, un tā ir atjaunojama uz tik ilgu laiku, uz kādu atjauno starptautiskās aizsardzības saņēmējam izsniegto uzturēšanās atļauju. Ģimenes loceklim izsniegtās uzturēšanās atļaujas derīguma termiņš nav ilgāks par starptautiskās aizsardzības saņēmēja uzturēšanās atļaujas termiņu.
3. Saskaņā ar šo regulu uzturēšanās atļauju neizsniedz ģimenes loceklim, kas ir vai tiktu izslēgts no starptautiskās aizsardzības atbilstoši III un V nodaļai.
4. Uzturēšanās atļauju saskaņā ar šo regulu neizsniedz laulātajam vai neprecētam partnerim stabilās attiecībās, ja pazīmes skaidri liecina, ka vienīgais laulības vai partnerattiecību nolūks ir attiecīgajai personai dot iespēju ieceļot vai uzturēties attiecīgajā dalībvalstī.
5. Ja to prasa ar attiecīgo ģimenes locekli saistīti valsts drošības vai sabiedriskās kārtības apsvērumi, uzturēšanās atļauju minētajam ģimenes loceklim neizsniedz un jau izsniegtas uzturēšanās atļaujas atceļ vai neatjauno.
6. Ģimenes locekļiem, kuriem ir izsniegta uzturēšanās atļauja saskaņā ar šā panta 1. punktu, ir tās tiesības, kas paredzētas 25. līdz 32., 34. un 35. pantā.

7. Dalībvalstis var šo pantu piemērot citiem tuviem radniekiem, tai skaitā brāļiem un māsām, kas dzīvojuši kopā kā ģimenes locekļi pirms pieteikuma iesniedzēja ieceļošanas dalībvalsts teritorijā un kas ir starptautiskās aizsardzības saņēmēja apgādībā. Dalībvalstis var šo pantu piemērot laulātam nepilngadīgajam, ja tas ir minētā nepilngadīgā interesēs.

II SADAĻA
TIESĪBAS UN PIENĀKUMI,
KAS SAISTĪTI AR UZTURĒŠANOS UN DZĪVESVIETU

24. pants

Uzturēšanās atļaujas

1. Starptautiskās aizsardzības saņēmējiem ir tiesības uz uzturēšanās atļauju tik ilgi, kamēr viņiem ir bēgļa statuss vai alternatīvās aizsardzības statuss.
2. Uzturēšanās atļauju izsniedz cik vien drīz iespējams pēc bēgļa statusa vai alternatīvās aizsardzības statusa piešķiršanas un vēlākais 90 dienu laikā pēc lēmuma piešķirt starptautisko aizsardzību paziņošanas, izmantojot Regulā (EK) Nr. 1030/2002 noteikto vienoto formu.

3. Uzturēšanās atļauju izsniedz bez maksas vai par tādu maksu, kas nepārsniedz maksu par personas apliecības izsniegšanu attiecīgās dalībvalsts valstspiederīgajiem.

4. Uzturēšanās atļaujas sākotnējais derīguma termiņš ir vismaz trīs gadi bēgļa statusa saņēmēju gadījumā un vismaz viens gads alternatīvās aizsardzības saņēmēju gadījumā.

Derīguma termiņam beidzoties, uzturēšanās atļaujas atjauno uz vismaz trim gadiem bēgļa statusa saņēmēju gadījumā un uz vismaz diviem gadiem alternatīvās aizsardzības statusa saņēmēju gadījumā.

Uzturēšanās atļaujas atjauno tā, ka tiek nodrošināta atļautās uzturēšanās perioda turpināšanās bez pārtraukuma starp periodu, uz ko attiecas spēku zaudējusi atļauja, un periodu, uz ko attiecas atjaunotā atļauja, ar nosacījumu, ka starptautiskās aizsardzības saņēmējs rīkojas saskaņā ar attiecīgajiem valsts tiesību aktiem, kas paredz atjaunošanas administratīvās formalitātes.

5. Kompetentās iestādes var atsaukt vai atteikties atjaunot uzturēšanās atļauju tikai tad, ja tās ir atņēmušas bēgļa statusu saskaņā ar 14. pantu vai alternatīvās aizsardzības statusu saskaņā ar 19. pantu.

25. pants
Ceļošanas dokuments

1. Ja vien pārliecinoši valsts drošības vai sabiedriskās kārtības apsvērumi saistībā ar bēgļa statusa saņēmēju neliek rīkoties citādi, kompetentās iestādes bēgļa statusa saņēmējiem izsniedz ceļošanas dokumentus, kuru veids noteikts Ženēvas Konvencijai pievienotajā sarakstā un kuri atbilst Padomes Regulā (EK) Nr. 2252/2004 izklāstītajiem minimālajiem drošības elementu un biometrijas standartiem. Šādi ceļošanas dokumenti ir derīgi ilgāk nekā vienu gadu.
2. Ja vien pārliecinoši valsts drošības vai sabiedriskās kārtības apsvērumi saistībā ar alternatīvās aizsardzības statusa saņēmēju neliek rīkoties citādi, kompetentās iestādes alternatīvās aizsardzības statusa saņēmējiem, kuri nevar iegūt vai atjaunot valsts pasi, izsniedz ceļošanas dokumentus, kas atbilst Padomes Regulā (EK) Nr. 2252/2004 izklāstītajiem minimālajiem drošības elementu un biometrijas standartiem. Šādi ceļošanas dokumenti ir derīgi ilgāk nekā vienu gadu.

3. Pildot šā panta 1. un 2. punktā noteiktos pienākumus, to dalībvalstu kompetentās iestādes, kuras nav Šengenas *acquis* dalībnieces, bēgļa statusa saņēmējiem izsniedz ceļošanas dokumentus, kuru veids noteikts Ženēvas Konvencijai pievienotajā sarakstā un kuri atbilst minimālajiem drošības elementu un biometrijas standartiem, kas ir līdzvērtīgi tiem, kuri izklāstīti Regulā (EK) Nr. 2252/2004, ņemot vērā Starptautiskās Civilās aviācijas organizācijas specifikācijas, jo īpaši tās, kas noteiktas dokumentā Nr. 9303 par mašīnlasāmiem ceļošanas dokumentiem.

Pildot šā panta 1. un 2. punktā noteiktos pienākumus, to dalībvalstu kompetentās iestādes, kuras nav Šengenas *acquis* dalībnieces, alternatīvās aizsardzības statusa saņēmējiem, kas nevar iegūt vai atjaunot valsts pasi, izsniedz ceļošanas dokumentus, kuri atbilst Regulā (EK) Nr. 2252/2004 izklāstītajiem līdzvērtīgiem minimālajiem drošības elementu un biometrijas standartiem, ņemot vērā Starptautiskās Civilās aviācijas organizācijas specifikācijas, jo īpaši tās, kas noteiktas dokumentā Nr. 9303 par mašīnlasāmiem ceļošanas dokumentiem.

26. pants

Pārvietošanās brīvība dalībvalsts teritorijā

Starptautiskās aizsardzības saņēmēji var brīvi pārvietoties tās dalībvalsts teritorijā, kura piešķirusi tiem starptautisko aizsardzību, cita starpā izvēlēties dzīvesvietu šajā teritorijā, ar tādiem pašiem noteikumiem un ierobežojumiem, kādi tiek piemēroti citiem trešo valstu valstspiederīgajiem, kas likumīgi uzturas tās teritorijā un kopumā atrodas tādos pašos apstākļos.

27. pants

Pārvietošanās Savienībā

Starptautiskās aizsardzības saņēmējiem nav tiesību uzturēties dalībvalstī, kas nav tā dalībvalsts, kura viņiem piešķirusi starptautisko aizsardzību. Tas neskar viņu tiesības:

- a) pieteikties un saņemt atļauju uzturēties citā dalībvalstī, ievērojot attiecīgās dalībvalsts tiesību aktus vai ievērojot attiecīgos Savienības tiesību aktu vai starptautisko nolīgumu noteikumus;
- b) brīvi pārvietoties saskaņā ar Konvencijas, ar ko īsteno Šengenas nolīgumu 21. panta nosacījumiem.

III SADAĻA

AR INTEGRĀCIJU SAISTĪTĀS TIESĪBAS

28. pants

Pieķļuve nodarbinātībai

1. Starptautiskās aizsardzības saņēmējiem uzreiz pēc aizsardzības piešķiršanas ir tiesības iesaistīties nodarbinātībā vai pašnodarbinātībā saskaņā ar vispārējiem noteikumiem, kas piemērojami attiecīgajai profesionālai darbībai un sabiedriskajiem pakalpojumiem.
2. Attieksme pret starptautiskās aizsardzības saņēmējiem ir vienlīdzīga attieksmei pret tās dalībvalsts valstspiederīgajiem, kura viņiem piešķirusi starptautisko aizsardzību, attiecībā uz:
 - a) nodarbinātības nosacījumiem, tostarp minimālo darbspējas vecumu, un darba apstākļiem, tostarp darba samaksu un atlaišanu no darba, darba laiku, atvaļinājumu un brīvdienām, un veselības un drošības prasībām darba vietā;
 - b) biedrošanās brīvību un piederību pie organizācijām vai dalību organizācijā, kas pārstāv darba ņēmējus vai darba devējus, vai jebkādā organizācijā, kuras biedriem ir konkrēta nodarbošanās, arī attiecībā uz šādu organizāciju nodrošinātām tiesībām un priekšrocībām;

- c) ar nodarbinātību saistītām izglītības iespējām pieaugušajiem, arodapmācību, tostarp kvalifikācijas celšanas kursiem un praktisko pieredzi darba vietā;
 - d) informācijas un konsultāciju pakalpojumiem, ko sniedz nodarbinātības dienesti.
3. Kompetentās iestādes vajadzības gadījumā veicina pilnīgu piekļuvi 2. punkta c) un d) apakšpunktā minētajām darbībām.

29. pants

Izglītības pieejamība

1. Nepilngadīgās personas, kam piešķirta starptautiskā aizsardzība, bauda vienlīdzīgu attieksmi kā tās dalībvalsts valstspiederīgie, kura viņiem piešķīrusi starptautisko aizsardzību, attiecībā uz izglītības sistēmas pieejamību.

Starptautiskās aizsardzības saņēmēji turpina baudīt vienlīdzīgu attieksmi kā tās dalībvalsts valstspiederīgie, kura viņiem piešķīrusi starptautisko aizsardzību, attiecībā uz vidējās izglītības iegūšanu, neatkarīgi no tā, vai viņi sasniedz pilngadību.

2. Pieaugušie, kam piešķirta starptautiskā aizsardzība, bauda vienlīdzīgu attieksmi kā tās dalībvalsts valstspiederīgie, kura viņiem piešķīrusi starptautisko aizsardzību, attiecībā uz piekļuvi vispārīgās izglītības sistēmai, tālākapmācībai vai pārkvalificēšanās iespējām.

Neatkarīgi no pirmās daļas kompetentās iestādes var pieaugušajiem, kam piešķirta starptautiskā aizsardzība, atteikt stipendijas un aizdevumus, ja šādu iespēju paredz valsts tiesību akti.

30. pants

Piekļuve kvalifikāciju un prasmju atzīšanas procedūrām

1. Starptautiskās aizsardzības saņēmēji bauda vienlīdzīgu attieksmi kā tās dalībvalsts valstspiederīgie, kura viņiem piešķīrusi starptautisko aizsardzību, attiecībā uz spēkā esošajām ārvalstu diplomu, apliecību un citu oficiālu kvalifikācijas apliecinājumu atzīšanas procedūrām.
2. Neskarot Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2005/36/EK²⁰ 2. panta 2. punktu un 3. panta 3. punktu, kompetentās iestādes veicina pilnīgu piekļuvi šā panta 1. punktā minētajām procedūrām tiem starptautiskās aizsardzības saņēmējiem, kuri nevar sniegt dokumentārus pierādījumus par savu kvalifikāciju.

²⁰ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2005/36/EK (2005. gada 7. septembris) par profesionālo kvalifikāciju atzīšanu (OV L 255, 30.9.2005., 22. lpp.).

3. Starptautiskās aizsardzības saņēmēji bauda vienlīdzīgu attieksmi kā tās dalībvalsts valstspiederīgie, kura viņiem piešķīrusi starptautisko aizsardzību, attiecībā uz piekļuvi atbilstošām shēmām viņu iepriekšējo mācību rezultātu un pieredzes novērtēšanai, apstiprināšanai un atzīšanai.

31. pants

Sociālais nodrošinājums un sociālā palīdzība

1. Starptautiskās aizsardzības saņēmēji bauda vienlīdzīgu attieksmi kā tās dalībvalsts valstspiederīgie, kura viņiem piešķīrusi starptautisko aizsardzību, attiecībā uz sociālo nodrošinājumu un sociālo palīdzību.

Uz piekļuvi noteiktiem sociālās palīdzības veidiem, kas precizēti valsts tiesību aktos, var attiecināt nosacījumu, ka starptautiskās aizsardzības saņēmējs faktiski iesaistās integrācijas pasākumos, ja dalība šādos pasākumos ir obligāta un ar noteikumu, ka tie ir pieejami un bez maksas.

2. Neatkarīgi no 1. punkta vienlīdzīgas attieksmes nodrošināšanu alternatīvās aizsardzības statusa saņēmējiem attiecībā uz sociālo palīdzību var ierobežot līdz pamatpabalstiem, ja šāda iespēja ir paredzēta valsts tiesību aktos.

Pamatpabalsti ir vismaz:

- a) minimālo ienākumu atbalsts;
- b) palīdzība slimības vai grūtniecības gadījumā;
- c) palīdzība vecākiem, arī palīdzība bērna aprūpē, un
- d) mājokļa pabalsti, ciktāl šos pabalstus piešķir attiecīgās dalībvalsts valstspiederīgajiem saskaņā ar valsts tiesību aktiem.

32. pants

Veselības aprūpe

1. Starptautiskās aizsardzības saņēmējiem ir pieejama veselības aprūpe saskaņā ar tādiem pašiem atbilstības nosacījumiem kā tās dalībvalsts valstspiederīgajiem, kura viņiem piešķirusi starptautisko aizsardzību.
2. Starptautiskās aizsardzības saņēmējiem, kuriem ir īpašas vajadzības, piemēram, grūtniecēm, personām ar invaliditāti, personām, kuras ir bijušas pakļautas spīdzināšanai, izvarošanai vai citiem smagas psiholoģiskās, fiziskās vai seksuālās vardarbības veidiem, vai nepilngadīgajiem, kas ir cietuši no vardarbības, pamešanas novārtā, ekspluatācijas, spīdzināšanas, cietsirdības, necilvēcīgas un degradējošas izturēšanās vai no bruņota konflikta, nodrošina atbilstošu veselības aprūpi, cita starpā vajadzības gadījumā garīgās veselības traucējumu ārstēšanu, saskaņā ar tādiem pašiem nosacījumiem kā tās dalībvalsts valstspiederīgajiem, kura viņiem piešķirusi starptautisko aizsardzību.

33. pants
Nepavadīti nepilngadīgie

1. Pēc starptautiskās aizsardzības piešķiršanas nepavadītam nepilngadīgajam kompetentās iestādes pēc iespējas drīzāk veic nepieciešamos valsts tiesībās noteiktos pasākumus, lai ieceltu aizbildni.

Kompetentās iestādes var to pašu personu, kas ir iecelta kā pārstāvis saskaņā ar Regulas (ES) 2024/...⁺ 23. panta 2. punkta b) apakšpunktu vai saskaņā ar Direktīvas (ES) 2024/...⁺⁺ 27. panta 1. punkta b) apakšpunktu, atstāt aizbildņa statusā, bez vajadzības veikt oficiālu iecelšanu.

Pārstāvji, kas minēti Regulas (ES) 2024/...⁺ 23. panta 2. punkta b) apakšpunktā vai Direktīvas (ES) 2024/...⁺⁺ 27. panta 1. punkta b) apakšpunktā, ir atbildīgi par nepavadītiem nepilngadīgajiem līdz aizbildņa iecelšanai.

Organizācijām vai fiziskām personām, kuru intereses ir konfliktā vai varētu būt konfliktā ar nepavadītā nepilngadīgā interesēm, nav tiesību tikt ieceltām par minētā nepavadītā nepilngadīgā aizbildņiem.

Ja par aizbildni iecelta organizācija, tā iespējami īsā laikā norīko fizisku personu, kas ir atbildīga par aizbildņa pienākumu veikšanu attiecībā uz nepavadīto nepilngadīgo saskaņā ar šo regulu.

⁺ OV: lūgums ievietot dokumentā PE-CONS 16/24 (2016/0224A(COD)) ietvertās regulas numuru.

⁺⁺ OV: lūgums ievietot dokumentā PE-CONS 69/23 (2016/0222(COD)) ietvertās direktīvas numuru.

2. Šīs regulas vajadzībām nolūkā aizsargāt bērna intereses un nepavadīta nepilngadīgā vispārējo labklājību aizbildnis:
- a) nodrošina, ka nepavadītajam nepilngadīgajam ir pieejamas visas tiesības, kas izriet no šīs regulas;
 - b) palīdz nepavadītajam nepilngadīgajam un attiecīgā gadījumā viņu pārstāv, ja nepavadītā nepilngadīgā bēgļa statuss vai alternatīvās aizsardzības statuss tiek atņemts; un
 - c) attiecīgā gadījumā palīdz ģimenes locekļu meklēšanā, kā paredzēts 7. punktā.

Aizbildņiem:

- a) ir nepieciešamās zināšanas un iegūta piemērota sākotnējā un turpmākā apmācība par nepavadītu nepilngadīgo tiesībām un vajadzībām, arī tām, kas saistītas ar jebkādiem piemērojamiem bērnu aizsardzības standartiem;
- b) attiecībā uz jebkādu informāciju, ko tie iegūst darba gaitā, ir saistoši valsts tiesību aktos paredzētie konfidencialitātes noteikumi;
- c) nav ierakstu oficiālos reģistros par tādu noziedzīgu nodarījumu vai pārkāpumu izdarīšanu, kas vērsti pret bērniem, vai par tādu noziedzīgu nodarījumu vai pārkāpumu izdarīšanu, kas liktu nopietni apšaubīt to spēju uzņemties atbildību par bērniem.

3. Kompetentās iestādes ikvienu aizbildni ieceļ pārstāvēt samērīgu un pietiekami ierobežotu skaitu nepavadītu nepilngadīgo, lai nodrošinātu, ka aizbildņi savus uzdevumus var pildīt efektīvi un ka nepavadītajiem nepilngadīgajiem patiešām ir pieejamas viņu tiesības un pabalsti.
4. Saskaņā ar valsts tiesību aktiem dalībvalstis nodrošina to, ka ir struktūras, tai skaitā tiesu iestādes, vai personas, kas atbild par aizbildņu pastāvīgu uzraudzību un pārraudzību, lai nodrošinātu, ka aizbildņi apmierinoši pilda savus uzdevumus.

Pirmajā daļā minētās struktūras un personas izvērtē aizbildņu darbību, jo īpaši, ja ir pazīmes, ka aizbildņi savus uzdevumus nepilda apmierinoši. Šādas struktūras vai personas nekavējoties izskata visas sūdzības, ko nepavadīti nepilngadīgie iesnieguši par saviem aizbildņiem.

Vajadzības gadījumā kompetentās iestādes aizstāj personu, kas darbojas kā aizbildnis, jo īpaši tad, ja tās uzskata, ka minētā persona nav pienācīgi pildījusi savus uzdevumus.

Kompetentās iestādes nepavadītu nepilngadīgo vecumam piemērotā veidā un tā, ka viņi to noteikti saprot, izskaidro viņiem, kā konfidenciali un droši iesniegt sūdzību par aizbildņiem.

5. Ņemot vērā bērna intereses, kompetentās iestādes nepavadītus nepilngadīgos izmitina:

- a) kopā ar pieaugušu radnieku;
- b) audžuģimenē;
- c) centros, kur ir īpaši apstākļi nepilngadīgo izmitināšanai; vai
- d) citās izmitināšanas vietās, kas piemērotas nepilngadīgajiem.

Nepavadītu nepilngadīgo viedokli ņem vērā atbilstoši viņu vecumam un brieduma pakāpei.

6. Brāļus un māsas pēc iespējas atstāj kopā, ņemot vērā attiecīgo nepavadīto nepilngadīgo intereses un jo īpaši viņu vecumu un brieduma pakāpi. Nepavadītu nepilngadīgo dzīvesvietas maiņas ierobežo līdz minimumam.

7. Ja nepavadīta nepilngadīgā ģimenes locekļu meklēšana ir sāкта, pirms šim nepilngadīgajam ir piešķirta starptautiskā aizsardzība, to turpina pēc starptautiskās aizsardzības piešķiršanas. Ja ģimenes locekļu meklēšana vēl nav uzsākta, to sāk iespējami īsā laikā pēc bēgļa statusa vai alternatīvās aizsardzības statusa piešķiršanas, ar nosacījumu, ka tas ir nepilngadīgā interesēs.

Ja varētu būt apdraudēta nepilngadīgā vai viņa tuvu radnieku dzīvība vai veselība, sevišķi tad, ja viņi palikuši izcelsmes valstī, jā rūpējas, lai informāciju par šādām personām savāktu, apstrādātu un pārsūtītu kā konfidenciālu, tādējādi nepieļaujot viņu drošības apdraudējumu.

34. pants

Izmitināšanas vietu pieejamība

1. Starptautiskās aizsardzības saņēmējiem ir pieejama izmitināšana ar tādiem pašiem nosacījumiem, kas ir vismaz līdzvērtīgi tiem, ko piemēro citiem trešo valstu valstspiederīgajiem, kuri likumīgi uzturas tās dalībvalsts teritorijā, kas viņiem piešķirusi starptautisko aizsardzību, un kuri kopumā atrodas tādos pašos apstākļos.
2. Īstenojot valsts praksi izmitināt starptautiskās aizsardzības saņēmējus pēc iespējas dažādās vietās, tiek nodrošināts, ka pret starptautiskās aizsardzības saņēmējiem izturas vienlīdzīgi, ja vien atšķirīga attieksme nav objektīvi pamatota. Šādā valsts praksē tiek nodrošinātas vienlīdzīgas iespējas attiecībā uz izmitināšanas vietu pieejamību.

35. pants

Integrācijas pasākumu pieejamība

1. Lai sekmētu un veicinātu starptautiskās aizsardzības saņēmēju integrāciju tās dalībvalsts sabiedrībā, kura viņiem ir piešķīrusi starptautisko aizsardzību, starptautiskās aizsardzības saņēmējiem ir pieejami dalībvalsts nodrošināti vai veicināti integrācijas pasākumi, kuru izstrādē ir ņemtas vērā viņu īpašās vajadzības un kurus kompetentās iestādes uzskata par piemērotiem, jo īpaši valodu kursi, pilsoniskā ievirze, integrācijas programmas un arodapmācība.
2. Starptautiskās aizsardzības saņēmēji piedalās integrācijas pasākumos, ja dalībvalsts, kas viņiem piešķīrusi starptautisko aizsardzību, to noteikusi par obligātu. Šādi integrācijas pasākumi ir pieejami un bez maksas.
3. Atkāpjoties no šā panta 2. punkta un neskarot 31. panta 1. punkta otro daļu, dalībvalstis var noteikt maksu par konkrētiem obligātiem integrācijas pasākumiem, ja starptautiskās aizsardzības saņēmējam pietiek līdzekļu un šāda maksa starptautiskās aizsardzības saņēmējam neuzliek nesamērīgu slogu.
4. Kompetentās iestādes nepiemēro sankcijas pret starptautiskās aizsardzības saņēmējiem, ja viņi nevar piedalīties integrācijas pasākumos tādu apstākļu dēļ, ko viņi nespēj kontrolēt.

36. pants
Repatriācija

Starptautiskās aizsardzības saņēmējiem, kas vēlas tikt repatriēti, var sniegt palīdzību.

VIII nodaļa
Administratīvā sadarbība

37. pants
Sadarbība

Katra dalībvalsts norīko valsts kontaktpunktu šīs regulas piemērošanas nolūkā un paziņo tā adresi Komisijai. Komisija minēto informāciju paziņo pārējām dalībvalstīm.

Dalībvalstis saziņā ar Komisiju veic visus piemērotos pasākumus, lai izveidotu tiešu sadarbību un informācijas apmaiņu starp kompetentajām iestādēm.

38. pants

Personāls

Iestādes un citas organizācijas, kas piemēro šo regulu, ir saņēmušas vai saņem nepieciešamo apmācību, un attiecībā uz jebkādu personisku informāciju, ko tās iegūst, pildīdamas savus uzdevumus, ievēro konfidencialitātes principu, kā noteikts valsts tiesību aktos.

IX nodaļa

Nobeiguma noteikumi

39. pants

Uzraudzība un izvērtēšana

Komisija līdz ... [divi gadi no šīs regulas piemērošanas dienas] un pēc tam ik pēc pieciem gadiem sniedz ziņojumu Eiropas Parlamentam un Padomei par šīs regulas piemērošanu un vajadzības gadījumā ierosina nepieciešamos grozījumus.

Ne vēlāk kā deviņus mēnešus pirms attiecīgā pirmajā daļā noteiktā termiņa beigām dalībvalstis nosūta Komisijai visu informāciju, kas vajadzīga pirmajā daļā minētā ziņojuma sagatavošanai.

40. pants

Grozījums Direktīvā 2003/109/EK

Direktīvu 2003/109/EK groza šādi:

- (1) direktīvas 4. panta 2. punkta trešo daļu aizstāj ar šādu:

“Attiecībā uz personām, kam piešķirta starptautiskā aizsardzība, aprēķinot 1. punktā minēto periodu, ņem vērā periodu no dienas, kad tika iesniegts starptautiskās aizsardzības pieteikums, pamatojoties uz kuru minētā starptautiskā aizsardzība tika piešķirta, līdz dienai, kad tika izsniegta Regulas (ES)2024/...⁺ 24. pantā minētā uzturēšanās atļauja.

* Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2024/... (... gada ...) par standartiem attiecībā uz trešo valstu valstspiederīgo vai bezvalstnieku kvalificēšanu par starptautiskās aizsardzības saņēmējiem, vienotu statusu bēgļiem vai personām, kam ir tiesības uz alternatīvo aizsardzību, un piešķirtās aizsardzības saturu, ar ko groza Padomes Direktīvu 2003/109/EK un atceļ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu 2011/95/ES ... (OV L, ..., ELI:...);”;

⁺ OV: lūgums tekstā ievietot dokumentā PE-CONS 70/23 (2016/0223(COD)) ietvertās regulas numuru.

(2) direktīvas 4. pantā iekļauj šādu punktu:

“3.a Ja starptautiskās aizsardzības saņēmēju atrod dalībvalstī, kura nav tam piešķīrusi starptautisko aizsardzību, un ja tam nav tiesību tajā uzturēties vai dzīvot saskaņā ar attiecīgajiem valsts, Savienības vai starptautiskajiem tiesību aktiem, 1. punktā minētā perioda aprēķināšanā neņem vērā līdz šai situācijai uzkrāto likumīgās uzturēšanās periodu dalībvalstī, kura piešķīrusi starptautisko aizsardzību.

Atkāpjoties no pirmās daļas, jo īpaši gadījumos, kad starptautiskās aizsardzības saņēmējs pierāda, ka tas nav varējis kontrolēt iemeslus, kas lika uzturēties vai dzīvot dalībvalstī bez attiecīgajām tiesībām, dalībvalstis saskaņā ar valsts tiesību aktiem var paredzēt, ka 1. punktā minēto periodu aprēķina bez pārtraukumiem.”;

(3) 26. panta pirmo daļu aizstāj ar šādu:

“Dalībvalstīs stājas spēkā normatīvie un administratīvie akti, kas vajadzīgi, lai vēlākais līdz 2006. gada 23. janvārim izpildītu šīs direktīvas prasības. Dalībvalstīs stājas spēkā normatīvie un administratīvie akti, kas vajadzīgi, lai izpildītu 4. panta 2. punkta trešās daļas un 3.a punkta prasības, līdz ... [šīs regulas piemērošanas diena]. Dalībvalstis nekavējoties dara Komisijai zināmu minēto noteikumu tekstu.”.

41. pants

Atcelšana

Direktīvu 2011/95/ES atceļ no ... [šīs regulas piemērošanas diena]. Atsauces uz atcelto direktīvu uzskata par atsaucēm uz šo regulu, un tās lasa saskaņā ar atbilstības tabulu II pielikumā.

Ciktāl Padomes Direktīva 2004/83/EK²¹ joprojām bija saistoša dalībvalstīm, kurām nav saistoša Direktīva 2011/95/ES, Direktīvu 2004/83/EK atceļ no dienas, kad minētajām dalībvalstīm kļūst saistoša šī regula. Atsauces uz atcelto direktīvu uzskata par atsaucēm uz šo regulu.

²¹ Padomes Direktīva 2004/83/EK (2004. gada 29. aprīlis) par obligātajiem standartiem, lai kvalificētu trešo valstu valstspiederīgos vai bezvalstniekus kā bēgļus vai kā personas, kam citādi nepieciešama starptautiska aizsardzība, šādu personu statusu un piešķirtās aizsardzības saturu (OV L 304, 30.9.2004., 12. lpp.).

42. pants

Stāšanās spēkā un piemērošana

Šī regula stājas spēkā divdesmitajā dienā pēc tās publicēšanas *Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī*.

Šo regulu piemēro no ... [divdesmit piektā mēneša pēc šīs regulas spēkā stāšanās pirmā diena].

Šī regula uzliek saistības kopumā un ir tieši piemērojama dalībvalstīs saskaņā ar Līgumiem.

Briselē,

*Eiropas Parlamenta vārdā —
priekšsēdētāja*

*Padomes vārdā —
priekšsēdētājs / priekšsēdētāja*

I PIELIKUMS

Starptautiskās aizsardzības saņēmējiem sniedzamā informācija

Pēc starptautiskās aizsardzības piešķiršanas starptautiskās aizsardzības saņēmējiem cik drīz vien iespējams sniedz vismaz turpmāk norādīto informāciju par tiesībām un pienākumiem saistībā ar viņu bēgļa statusu vai alternatīvās aizsardzības statusu. Vajadzības gadījumā informāciju var sniegt dažādas iestādes, pakalpojumu sniedzēji vai attiecīgie kontaktpunkti.

- I. Informācija par tiesībām un pienākumiem saistībā ar uzturēšanos un dzīvesvietu:
- a) starptautiskās aizsardzības saņēmēju tiesības uz uzturēšanās atļauju (24. pants):
 - kā un kur pieteikties, lai saņemtu uzturēšanās atļauju, un informācija par kompetento iestādi vai attiecīgo kontaktpunktu;
 - b) starptautiskās aizsardzības saņēmēju ģimenes locekļu tiesības uz uzturēšanās atļauju (23. pants):
 - kā un kur pieteikties, lai saņemtu uzturēšanās atļauju, un informācija par kompetento iestādi vai attiecīgo kontaktpunktu;
 - informācija par tiesībām, kas ir ģimenes locekļiem, kuriem ir izsniegta uzturēšanās atļauja;

- c) tiesības pieprasīt ceļošanas dokumentu (25. pants):
 - kā un kur pieteikties, lai saņemtu ceļošanas dokumentu, un informācija par kompetento iestādi vai attiecīgo kontaktpunktu;
- d) tiesības brīvi pārvietoties dalībvalstī un šīs pārvietošanās iespējamie ierobežojumi (26. pants):
 - attiecīgā gadījumā — prasība apmesties uz dzīvi vai reģistrēties konkrētā pašvaldībā un informācija par kompetento iestādi vai attiecīgo kontaktpunktu;
- e) tiesības brīvi pārvietoties Savienībā (27. pants):
 - pienākums uzturēties dalībvalstī, kura piešķirusi starptautisko aizsardzību;
 - tiesības pārvietoties Šengenas zonā un šādu tiesību izmantošanas nosacījumi, kas precizēti 21. pantā Konvencijā, ar ko īsteno Šengenas nolīgumu, un tiesības pieteikties uz uzturēšanos un saņemt atļauju uzturēties citā dalībvalstī saskaņā ar minētās dalībvalsts tiesību aktiem vai saskaņā ar attiecīgajiem Savienības tiesību aktu vai starptautisko nolīgumu noteikumiem;

- iespējamās sankcijas attiecībā uz gadu skaita aprēķināšanu saskaņā ar Direktīvu 2003/109/EK un atpakaļuzņemšanas procedūru atbilstoši Regulai (ES) 2024/...⁺, ja starptautiskās aizsardzības saņēmējs neievēro attiecīgos noteikumus un pārsniedz atļauto uzturēšanās ilgumu, tādējādi pārkāpjot Konvenciju, ar ko īsteno Šengenas nolīgumu, vai bez atļaujas uzturas vai dzīvo citā dalībvalstī.

II. Informācija par tiesībām saistībā ar integrāciju:

a) tiesības uz piekļuvi nodarbinātībai (28. pants):

- administratīvās prasības attiecībā uz piekļuvi nodarbinātībai vai pašnodarbinātībai;
- attiecīgā gadījumā — ierobežojumi saistībā ar nodarbinātību civildienestā;
- attiecīgais nodarbinātības dienests vai kontaktpunkts papildinformācijas saņemšanai;

b) nepilngadīgo tiesības iegūt izglītību (29. panta 1. punkts):

- minimālais vecums obligātās izglītības iegūšanai;
- attiecīgā gadījumā — administratīvās prasības attiecībā uz piekļuvi izglītības sistēmai;

⁺ OV: lūgums ievietot dokumentā PE-CONS 21/24 (2020/0279(COD)) ietvertās regulas numuru.

- c) pieaugušo tiesības uz piekļuvi vispārīgās izglītības sistēmai (29. panta 2. punkts):
 - prasības, cita starpā administratīvās prasības, attiecībā uz piekļuvi vispārīgās izglītības sistēmai;
- d) tiesības uz piekļuvi kvalifikāciju un prasmju atzīšanas procedūrām (30. pants):
 - kompetentās valsts iestādes vai attiecīgie kontaktpunkti informācijas sniegšanai par reglamentētajām profesijām, ko var veikt tikai pēc kvalifikācijas oficiālas atzīšanas, un administratīvās procedūras, kas jāveic šādas atzīšanas nolūkā;
- e) informācija par atbilstošām iepriekšēju mācību rezultātu un pieredzes novērtēšanas, apstiprināšanas un atzīšanas shēmām (30. panta 3. punkts):
 - attiecīgā gadījumā — informācija par šādām shēmām un attiecīgais kontaktpunkts papildinformācijas saņemšanai;
- f) tiesības uz tādu pašu attieksmi kā pret valstspiederīgajiem sociālā nodrošinājuma jomā (31. pants):
 - attiecīgais kontaktpunkts papildinformācijas saņemšanai;

- g) tiesības uz sociālo palīdzību (31. pants):
- attiecīgā gadījumā — to pabalstu saraksts, kurus nepiešķir alternatīvās aizsardzības saņēmējiem;
 - attiecīgais kontaktpunkts papildinformācijas saņemšanai;
- h) tiesības uz veselības aprūpi ar tādiem pašiem atbilstības nosacījumiem kā attiecīgās valsts valstspiederīgajiem (32. pants):
- vispārīga informācija par nosacījumiem attiecībā uz piekļuvi veselības aprūpei;
 - attiecīgā gadījumā — kontaktpunkts saistībā ar pakalpojumiem, kas pieejami vardarbības, ekspluatācijas, spīdzināšanas vai nežēlīgas, necilvēcīgas un pazemojošas izturēšanās upuriem;
- i) tiesības uz piekļuvi izmitināšanai atbilstoši tādiem pašiem nosacījumiem, kādi attiecināmi uz citiem trešo valstu valstspiederīgajiem, kas likumīgi uzturas dalībvalsts teritorijā (34. pants):
- attiecīgā gadījumā — pamatinformācija par pieejamām sociālo mājokļu shēmām;
 - attiecīgā gadījumā — pastāvīgās dzīvesvietas prasības saskaņā ar praksi izmitināt pēc iespējas dažādās vietās;
 - kompetentā iestāde vai attiecīgais kontaktpunkts papildinformācijas saņemšanai;

j) tiesības uz piekļuvi integrācijas pasākumiem, kurus uzskata par piemērotiem, attiecīgā gadījumā — kuros obligāti jāpiedalās (35. pants):

- attiecīgā gadījumā — informācija par obligātajiem integrācijas pasākumiem;
- attiecīgais kontaktpunkts papildinformācijas saņemšanai.

III. Informācija par nepavadītu nepilngadīgo īpašajām tiesībām (33. pants):

- informācija par tiesībām uz aizbildni un aizbildņa pienākumiem;
- detalizēta informācija par to, kā iesniedzama sūdzība par aizbildni.

II PIELIKUMS

Atbilstības tabula

Direktīva 2011/95/ES	Šī regula
1. pants	1. pants
2. panta a) punkts	3. panta 3) punkts
2. panta b) punkts	3. panta 4) punkts
2. panta c) punkts	—
2. panta d) punkts	3. panta 5) punkts
2. panta e) punkts	3. panta 1) punkts
2. panta f) punkts	3. panta 6) punkts
2. panta g) punkts	3. panta 2) punkts
2. panta h) punkts	3. panta 7) punkts
2. panta i) punkts	3. panta 8) punkts
2. panta j) punkts, ievadvārdi	3. panta 9) punkts, ievadvārdi
2. panta j) punkta pirmais ievilkums	3. panta 9) punkta a) apakšpunkts
2. panta j) punkta otrais ievilkums	3. panta 9) punkta b) apakšpunkts
2. panta j) punkta trešais ievilkums	3. panta 9) punkta c) apakšpunkts
2. panta k) punkts	3. panta 10) punkts
2. panta l) punkts	3. panta 11) punkts
2. panta m) punkts	3. panta 12) punkts
2. panta n) punkts	3. panta 13) punkts
—	3. panta 14), 15), 16), 17) un 18) punkts
3. pants	—
4. panta 1. un 2. punkts	4. panta 1. un 2. punkts

Direktīva 2011/95/ES	Šī regula
—	4. panta 3. punkts
4. panta 3. punkta a) līdz e) apakšpunkts	— ¹
4. panta 4. un 5. punkts	4. panta 4. un 5. punkts
5. pants	5. pants
6. pants	6. pants
7. pants	7. pants
8. panta 1. punkts	8. panta 1. punkts
—	8. panta 2. un 3. punkts
8. panta 2. punkts	8. panta 4. punkts
—	8. panta 5. un 6. punkts
9. pants	9. pants
10. panta 1. un 2. punkts	10. panta 1. un 2. punkts
—	10. panta 3. punkts
11. panta 1. punkts	11. panta 1. punkta pirmā daļa
11. panta 2. punkts	11. panta 2. punkta a) un b) apakšpunkts
11. panta 3. punkts	—
12. panta 1. punkts	12. panta 1. punkts
12. panta 2. punkta a), b) un c) apakšpunkts	12. panta 2. punkta a), b) un c) apakšpunkts
12. panta 3. punkts	12. panta 3. punkts
—	12. panta 4. un 5. punkts
13. pants	13. pants
14. panta 1. punkts	14. panta 1. punkta a) apakšpunkts
14. panta 2. punkts	14. panta 4. punkts

¹ Sk. 33. panta 2. punktu Regulā (ES) 2024/... [OV: lūgums ievietot dokumentā PE-CONS 16/24 (2016/0224A(COD)) ietvertās regulas numuru].

Direktīva 2011/95/ES	Šī regula
14. panta 3. punkta a) apakšpunkts	14. panta 1. punkta b) apakšpunkts
14. panta 3. punkta b) apakšpunkts	14. panta 1. punkta c) apakšpunkts
14. panta 4. punkta a) apakšpunkts	14. panta 1. punkta d) apakšpunkts
14. panta 4. punkta b) apakšpunkts	14. panta 1. punkta e) apakšpunkts
14. panta 5. punkts	14. panta 2. punkts
14. panta 6. punkts	14. panta 3. punkts
–	14. panta 4. punkts
15. pants	15. pants
16. panta 1. punkts	16. panta 1. punkts
16. panta 2. punkts	16. panta 2. punkta a) un b) apakšpunkts
16. panta 3. punkts	16. panta 3. punkts
17. panta 1. punkta a), b), c) un d) apakšpunkts	17. panta 1. punkta a), b), c) un d) apakšpunkts
17. panta 2. punkts	17. panta 2. punkts
17. panta 3. punkts	17. panta 3. punkts
–	17. panta 4. un 5. punkts
18. pants	18. pants
19. panta 1. punkts	19. panta 1. punkta a) apakšpunkts
19. panta 2. punkts	19. panta 1. punkta b) apakšpunkts
19. panta 3. punkta a) apakšpunkts	19. panta 1. punkta b) apakšpunkts
19. panta 3. punkta b) apakšpunkts	19. panta 1. punkta c) apakšpunkts
19. panta 4. punkts	19. panta 2. punkts
21. pants	21. pants
20. panta 1. punkts	20. panta 1. punkts
22. pants	20. panta 2. punkts

Direktīva 2011/95/ES	Šī regula
20. panta 3. punkts	20. panta 4. punkts
20. panta 4. punkts	20. panta 4. punkts
20. panta 5. punkts	20. panta 5. punkts
21. panta 1. punkts	21. pants
21. panta 2. punkts	—
21. panta 3. punkts	—
22. pants	22. pants
23. panta 1. punkts	—
23. panta 2. punkts	23. panta 1. un 4. punkts
—	23. panta 2. punkts
23. panta 3. punkts	23. panta 3. punkts
23. panta 4. punkts	23. panta 5. punkts
23. panta 5. punkts	23. panta 7. punkts
24. panta 1. punkta pirmā daļa	24. panta 2. punkts
24. panta 2. punkts	26. panta 4. punkta otrā daļa
25. pants	25. pants
26. panta 1. punkts	28. panta 1. punkts
26. panta 2. punkts	28. panta 2. punkta c) un d) apakšpunkts
26. panta 3. punkts	28. panta 3. punkts
26. panta 4. punkts	31. pants
27. pants	29. pants
28. panta 1. un 2. punkts	30. panta 1. un 2. punkts
—	30. panta 3. punkts
29. panta 1. punkts	31. panta 1. punkta pirmā daļa

Direktīva 2011/95/ES	Šī regula
–	31. panta 1. punkta otrā daļa
29. panta 2. punkts	31. panta 2. punkts
30. pants	32. pants
31. panta 1. punkts	33. panta 1. punkta pirmā daļa
–	33. panta 1. punkta otrā daļa
31. panta 2., 3., 4., 5. un 6. punkts	33. panta 2., 3., 4., 5., 6. un 7. punkts
32. pants	34. pants
33. pants	26. pants
34. pants	35. panta 1. punkts
–	35. panta 2. punkts
35. pants	36. pants
36. pants	37. pants
37. pants	38. pants
38. pants	39. pants
39. pants	–
–	40. pants
40. pants	41. pants
41. pants	42. pants
42. pants	–